

IZREDNO ZASEDANJE DS SOZD ISKRA

Spet se je izkazala Iskrina solidarnost

Izredno zasedanje DS SOZD Iskra, ki je bilo v torek, 12. t.m. (predsedoval je Jože Čebela), je bilo v bistvu v celoti posvečeno problematiki in razreševanju težavnega položaja naše DO Elektrozveze.

V uvodu zasedanja je najprej direktor Iskrine Interne banke Fabio Škopac omenil zbrane delegate za ukrepe tekoče ekonomske politike pri nas. Znan je bil težaven gospodarski položaj, zlasti glede zunanje devizne likvidnosti in plačevanja inozemskih dolgov.

jete tuje kredite, za 3 % se bo povečala kvota za uvoz nafte, še dodatno združevanje deviz pa bo verjetno s 1. avgustom uveljavljeno za odplačilo vseh tistih kreditov, ki smo jih najeli pred 1980. Skratka, omenjeno obvezno združevanje deviz z že poprejšnjim združevanjem bo pomenilo za Iskro kakih šest do devet milijonov dolarjev manj za potrebe uvoza repromateriala, to pa bo pomenilo tudi zmanjšanje rednega uvoza v drugem polletju za 10 do 15 % po letošnjem planu. Pri vseh teh restrikcijah in zoženju

V tretji točki je Ivo Klešnik še enkrat na kratko obrazložil predlog za sistemsko rešitev problematike proizvodnih programov v DO Elektrozveze. Nekatere delegacije naših DO so priložile pisne, ali ustne dopolnitve predlogu sklepov, ki so bile upoštevane in ki jih objavljamo posebej v pregledu sklepov izrednega zasedanja DS SOZD Iskra.

S predlogom za sistemsko rešitev problematike proizvodnih programov DO Elektrozveze, ki ga je v imenu KPO SOZD Iskra pripravila strokovna skupina in predstavlja v bistvu šele idejni projekt, oz. zasnovno rešitve, so se soglasno strinjale vse delegacije naših DO, pri čemer so sodile, da je treba poudariti in strokovno utemeljen elaborat o tej problematiki predložiti DS do 30. septembra letos. Priprava takšnega elaborata pa bo seveda poleg strokovne komisije, ki jo je imenoval DS, zahtevala tudi še vrsto specializiranih podkomisij za posamezna strokovna področja, ki bodo morale krepko prijeti za delo, če hočemo uresničiti sklep DS, da bo elaborat o sistemski rešitvi problematike proizvodnih programov v DO Elektrozveze zares strokovno pripravljen in predložen do 30. septembra letos. Kajti po mnenju vseh, to pot časa ne dela za nas in z reorganizacijo DO Elektrozveze je treba vsakekor pohiteti in jo zaključiti najkasneje do 1. januarja prihodnjega leta, s čimer bodo tako ustvarjeni pogoji za socialno varnost vseh v tej organizaciji zaposlenih delavcev, kakor tudi ustvarjeni boljši pogoji za uveljavitev perspektivnih proizvodnih programov.

Vsekakor pa vsa pripravljenost, kljub dopustniškemu času, kaže, da bomo tako kot doslej v Iskri znali razrešiti tudi tako težaven problem, kot je problem naše DO Elektrozveze v celoti.

D. Ž.

Spričo izgub in zavzetosti delegacij naših DO za saniranje izgub v DO Elektrozveze, zlasti pa izgub v njeni TOZD TTS na prejšnjem zasedanju DS, je nastalo vprašanje izplačevanja polnih, samoupravno dogovorjenih osebnih dohodkov v TOZD TTS. In tu se je znova in spet prikazala v vsej svoji učinkovitosti Iskrina solidarnost. DS SOZD Iskra je ena svojem izrednem zasedanju soglasno sklenil, da naj se iz rezervnega sklada SOZD izplačajo sredstva za osebne dohodke TOZD TTS, s katerimi naj bi pokrili razliko med minimalnimi in samoupravno dogovorjenimi osebnimi dohodki za mesec junij, julij in avgust, hkrati pa je DS tudi podaljšal rok vračila kratkoročnega premostitvenega kredita TOZD TTS do 31. 9. t.l., vse seveda pod pogojem, da bo tudi TOZD TTS sprejel predlog sistemske rešitve problematike proizvodnih programov v DO Elektrozveze.

Fabio Škopac je omenil najnovejša zbiranja, ki jih je po hitrem postopku sprejela zvezna skupščina za zagotovitev plačevanja naših dolgov tujim upnikom, pri tem pa je dokaj nazorno prikazal, kaj vse to pomeni za Iskrin izvozni uvoz, oz. za možnosti razpolaganja z devizami za uvoz potrebnega repromateriala v letošnjem in naslednjih letih. Delež razpolagalnih pravic od slehernega izvoženega dolarja se bo z doseženimi 60 % v drugem polletju letošnjega leta znižal na okoli 43 % s tem, da nam morali od 1. julija dalje združevati še 5 % deviznega priliva za rezerve neodplačanih bank, 4,7 deviznega priliva za povprečno zadolžene banke v Jugoslaviji, da bodo lahko odplačevale na-

razpolagalnih pravic z devizami pa so tu še tuji blagovni krediti, ki bodo v nekem smislu blažili preskrbo proizvodnje z uvoznimi repromateriali, vendar samo tisto, ki je izključno namenjena izvozu. Zato je Škopčeva zaključna misel izvenela v spoznanje, da se bo tudi Iskra morala v drugem polletju prilagoditi novim ukrepom in razmeram, nadaljnjo rast in proizvodnjo pa nam bo omogočil samo do skrajnih meja povečani izvoz.

Druga točka dnevnega reda je zajemala poročilo o poteku realizacije sanacijskega načrta v DO Elektrozveze, ki so ga delegati predhodno prejel kot gradivo in ga brez razprave tudi soglasno potrdili.

POGOVOR S SIMONOM PRIMOŽIČEM

Manjši uvoz hromi naš izvoz

Iskra Commerce je v letošnjem prvem polletju — po prvih ocenah — prodala in nabavila na domačem in tujem tržišču ter opravila storitev za nekaj manj kot 14,5 milijarde dinarjev. S tem je letni plan uresničila 41-odstotno, polletnega kumulativnega 92-odstotno, rezultate iz enakobnja lani pa preseгла za skoraj petino. O poslovanju te delovne organizacije skupnega pomena za vso Iskro smo se pogovarjali z njenim glavnim direktorjem Simonom Primožičem.

V gospodarskih razmerah, v katerih živimo, bi lahko ocenil polletne rezultate poslovanja Iskre Commerce na splošno kot zadovoljive, čeprav nekoliko težje pa je bilo z nabavno dejavnostjo. Pri tem mislim tako na uvoz repromateriala, saj med njima po težavnosti ni razlik: pri uvozu nas zavirajo lasten devizni priliv in številne omejitve, na domačem tržišču pa dobavitelji osnovnih surovin ne vedno predplačila, zahtevajo denarno soudeležbo, zahtevajo investicijska vlaganja.

Teh sredstev pa Iskra Commerce in Iskrine delovne organizacije niso mogle pravočasno zagotoviti, zato smo bili včasih pomanjkljivo oskrbovani s ključnimi repromateriali, kar je močno vplivalo na proizvodnjo in s tem tudi na izvoz. Trdim tudi to, da nekatere sedaj uvozne omejitve niso stabilizacijske, ampak slabo vplivajo na gospodarjenje s posluženega dela, saj onemogočajo strokovnike in v tem je tudi osnovna naloga teh uvoznih omejitev,« je poslovanje Iskre Commerce uvodoma ocenil direktor Primožič.

Beseda je zatem nanesla na Iskrino poslovanje — trgovinsko dejavnost v prvih šestih mesecih. Naš sogovornik je izvozno aktivnost ocenil kot zadovoljivo in med drugim dejal: »V izvozni dejavnosti se uveljavljajo usmeritve, ki jih Iskra sprejela na zunanje — trgovinske konferencah, poleg ostalega pa tudi večji prodor na tržišče dežel v razvoju, povečevanje prodaje profesionalne tehnike in prenos tehnologije. Skupno je Iskra izvozila v letošnjem prvem polletju za 97,9 milijona dolarjev. Od tega na konvertibilno tržišče za

skoraj 70 milijonov. Letno izvozno nalogo je Iskra Commerce in s tem Iskra uresničila 40-odstotno, izvoz iz prvih šestih mesecev pa preseгла za 18 odstotkov. Zlasti je razveseljivo to, da se je konvertibilni izvoz povečal za 35 %, žal pa se je zmanjšal klirinški izvoz.«

Kritično ste že spregovorili o problematiki nabave reprodukcijskih materialov in opreme na tujem in domačem tržišču. Morda še nekaj besed o uvozu?

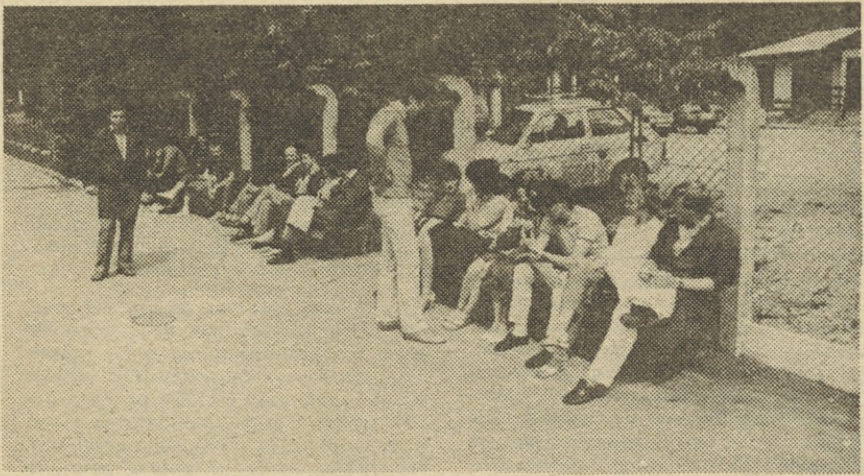
»Skupno je Iskra uvozila v prvih šestih mesecih za dobrih 48 milijonov dolarjev, v večini reprodukcijskih mate-

rialov. Še vedno največ uvažamo s konvertibilnega tržišča, predvsem iz zahodne Evrope, s klirinškega tržišča pa smo uvozili za nekaj več kot 5,5 milijonov dolarjev. Konvertibilni uvoz je bil enak kot v lanskem prvem polletju, klirinški uvoz pa se je povečal za dobro tretjino. Skupno smo uvozili za 3 % več, kot v primerjalnem obdobju.

Znova naj poudarim, da uvozne omejitve niso stabilizacijske — povečan uvoz za 3 % gre izključno na račun vse dražjih repromaterialov v tujini — in nas zavirajo pri uresničevanju izvoznih nalog.

Iskra je znana po tem, da vsako leto povečuje izvoz za petino in več in da iz leta v leto povečuje razliko med izvozom in uvozom. Zaradi sedanjih omejitev pa ne more dati širši družbeni skupnosti svojega ustreznega prispevka k stabilizaciji.«

(Nadaljevanje na 2. strani)

TOZD TV, Pržan — V teh vročih julijskih dneh, ko do kolektivnega dopusta manjka le še nekaj kratkih trenutkov, se je med odmorom za malico prav prijetno za nekaj minut odpočiti na svežem, čeprav nekoliko vročem zraku. No, za marsikoga do morja, reke ali bazena (celodnevne, da se razumemo) res ni več daleč, zato tudi nekoliko sanjarjenja ni odveč. V temle zapisu seveda ne poskušamo ugotovljati, kaj so pržanski Iskraši, ki smo jih fotografirali v teh dneh, mislili — majčkeno pa je bilo dopusta prav gotovo tudi zraven...

Do izredno toplega in priršnega srečanja je prišlo minulo, delovno soboto v novogoriški Iskri Avtoelektriki, kamor so prišli na obisk predstavniki Iskrine delovne organizacije ERO iz Kranja. Iz njihovih prostorov se je pred 23 leti preselila proizvodnja avtoelektrike v Novo Gorico. Med gosti je bil tudi pionir Avtoelektrike Vinko Zupan, eden prvih Iskrašev tu v Novi Gorici, eden izmed prvih oračev ledine leta 1959, ob ustanavljanju današnje Iskre Avtoelektrike. In po ustanovitvi, po prenosu avtoelektrike iz Kranja v Novo Gorico je novogoriškim Iskrašem še polnih pet let nudil svojo dragoceno pomoč, da je zrasla novogoriška Iskra v 23 letih v steber razvoja severnoprimorske regije. Tovariša Zupana, direktorja Jožeta Zaletela, njegove pomočnike ter vodje sektorjev DO ERO sta sprejela glavni direktor Peter Mivšek ter njegov namestnik Ludvik Jelinič, srečanja pa sta se udeležila tudi člana KPO SOZD Iskra Pavle Ganter in Franc Vreček. Potem, ko je Peter Mivšek predstavil Avtoelektriko, so si gostje ogledali proizvodne dvorane, po ogledu pa so se zadržali v prijateljskem razgovoru in izmenjavi mnenj o delu v kranjski in novogoriški Iskri.

NOVINARSKA KONFERENCA O CENAH V ISKRI

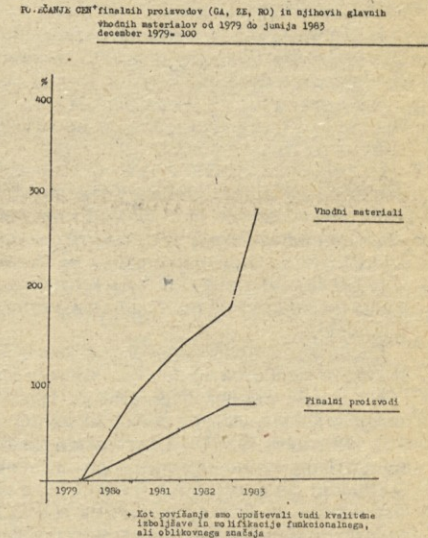
Proizvajalci izdelkov za široko rabo v težkem položaju

Da se z neurejenimi razmerami pri cenah, kjer se skokovito povečuje razkorak med zahtevami proizvajalcev reprodukcijskih materialov in možnostmi finalistov, ki proizvajajo izdelke za široko rabo (v Iskri sta to domala celotna široka potrošnja in ERO — 4500 delavcev, ki letno ustvarijo 40 milijonov dolarjev izvoza) ni več možnigrati brez posledic, zdaj ni več dvoma. Tako je bila rdeča nit razgovora na novinarski konferenci, posvečeni problematiki cen široke potrošnje in ERO. Konferenca je bila v Ljubljani, 7. julija.

O položaju Iskrinih finalistov, ki hočeš nočeš morajo proizvajati izdelke za široko potrošnjo, ker se v profesionalne programe pač ri mogoče preusmeriti čez noč, smo natresli že kup informacij v sestavkih iz prejšnjih števil. V zvezi s cenami, kjer dogovarjanja v reprodukcijskih verigah ni, kjer proizvajalci surovin in ostalih repromaterialov navijajo cene svojih izdelkov kakor si jim pač zljubi, finalisti v tej verigi, ki izdelujejo izdelke, namenjene za prodajo na trgovinskih pultih pa morajo usmerjati svoje poslovanje po taktiki zveznega nadzora cen — zaenkrat nič novega.

Letošnja projekcija cen je podobno kot lani zopet predvidevala hitrejšo rast cen v bazičnih panogah (30 — 35 %) kot v predelovalni industriji (17 — 21,5 %). Odstotki naj bi veljali za vse leto in bi bili na splošno sprejemljivi tudi za predelovalno industrijo.

Prelihanje akumulacije naj bi pač spodbujalo razvoj bazične industrije, to pa naj bi v zaključku koristilo vsem. Žal proces ne teče tako, kot je bilo sprva zamišljeno. Bazične panoge so namreč povišanje predvideno za letošnje obdobje, izkoristile že maja in junija. Še več — proizvajalci črne metalurgije so pričeli maja zaračunavati še najrazlič-

nejše dodatne stroške (36 %), tako da je letošnje povečanje cen že doseglo okroglih 70 %.

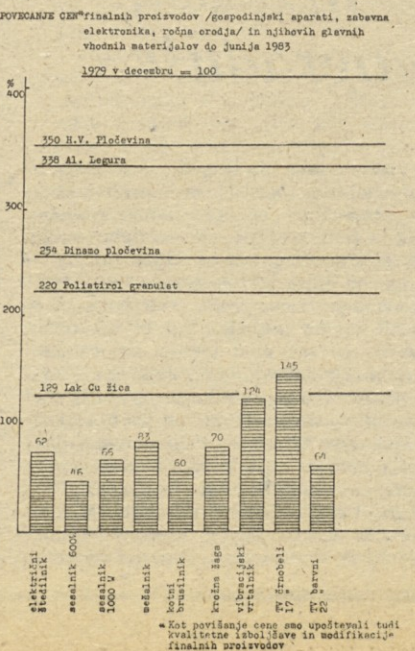
Glede na značilnost proizvodnje gospodinjstkih aparatov, da materialni stroški predstavljajo v poprečju 70 % celotnega prihodka (bruto OD le nekaj nad 10 %), bi pričakovali, da v podobnem tempu naraščajo tudi cene končnih izdelkov. Slika pa je precej drugačna, saj se cene teh izdelkov v obdobju zadnjega leta niso premaknile niti za ped, čeprav so materialni stroški narasli kar za 50 %. Zaradi teh nesorazmerij je bila prva izguba v proizvodnji gospodinjstkih aparatov zabeležena že v zaključnem računu za lansko leto, če pa se bo proces nadaljeval, je utemeljeno pričakovati nekaj stotin milijonov dinarjev izgube (novih, seveda). Kako zapleten je sedanji položaj proizvajalcev aparatov za široko rabo, najbolje ilustrirajo tabele, iz katerih je razvidno povečevanje razkoraka med cenami vhodnih materialov in končnih proizvodov pa tudi nesorazmerja med cenami končnih izdelkov in delom osebnega dohodka, ki ga je potrebno odšteti za nakup. Pomniti velja, da realno nazadovanje vrednosti OD ni upoštevano!

Zakaj torej še do danes (11. julija) ni odgovora na vloge za spremembo cen, ki so bile po posameznih grupacijah oddane že do 20. marca? Odgovora nihče ne ve, čeprav so zahtevki za povečanje cen nadvse skromni, v povprečju le 20 %? ZIS namreč še ni dal ne pozitivnega ne odklonilnega odgovora, tako da se proizvajalci — finalisti resnično počutijo pritisnjene v kot. Toliko bolj zaradi tega, ker vsi dobavitelji še naprej vztrajno višajo cene — in to ne samo tisti iz bazične industrije, temveč tudi zasebni kooperanti (ki jih ima ERO okrog 1000), ki v okviru svojih občin brez težav oblikujejo višje cene.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ALI SO CENE OPRAVILNOSTI PROJEKCIJE HITREJE KAKOR OD? (S od 100, ki ga je bilo potrebno odšteti za nabavo GA, aparate ZR)

1979	1982	razlika 1983***		realiz. v 1983	
		1979-82	1982-83		
električni številnik	130	105	-27	87	-45
osesnik 1000 W	57	46	-11	39	-18
osesnik 600 W	27	19	-8	16	-11
osesnik 150 W	10	9	-1	8	-2
žarnice TV 17"	78	94	+16	78	0
žarnice TV 22"	351	281	-70	234	-117

Proizvajalci izdelkov za široko rabo v težkem položaju

(Nadaljevanje s 1. strani)

Novinarska konferenca odgovora seveda ne more prinesiti, je pa zanimiv še en podatek, odgovor na vprašanje enega od novinarjev. Že v sedanjem položaju so osebni dohodki delavcev

OZD proizvajalkah širokopotrošnih artiklov na absolutno zadnjih mestih v Iskri, tako da tudi zahtevane podražitev tega ne bi spremenile — gre kvečjemu za zahtevo za goli obstoj. Rezerv namreč že dolgo ni več, kajti Iskri normativni niso nič ohlapnejši od svetovnih...

Stane Fleischman

Sklepi izrednega zasedanja DS SOZD Iskra (12. julija 1983)

DS sprejme na znanje informacijo direktorja Iskra banke Fabia Škopaca o najnovejših ukrepih tekoče ekonomske politike.

Na osnovi predloženega gradiva Komisije KPO SOZD Iskra za sanacijo DO Elektrozeve, sprejme DS soglasno naslednji sklep:

DS sprejme Poročilo o poteku realizacije sanacijskega načrta v DO Elektrozeve z dne 27. 6. 1983, vključno s sklepi iz točke 6., alineje 1—5.

Na osnovi dodatne obrazložitve vodje strokovne skupine Iva Klešnika, predložene gradiva in predloga KPO SOZD ter dodatnih predlogov delegacij Kibernetike, Telematike, Elektrooptike in razprave, sprejme DS soglasno naslednje sklepe:

1. DS sprejme Predlog za sistemsko rešitev problematike proizvodnih programov DO Elektrozeve z dne 20. 6. 1983 kot osnovo za možno rešitev ter ga daje v obravnavo pristojnim samoupravnim organom DO Elektrozeve in DO Elektrooptika, Telematika, Kibernetika, Avtomatika, Iskra Commerce in Iskra Invest servis, ki so vključene v razreševanje problematike DO Elektrozeve.

V okviru DO Elektrozeve mora TOZD TTS, katerega sanacijski načrt ni bil sprejet, posebej podati svoje stališče do Predloga za sistemsko rešitev problematike proizvodnih programov DO Elektrozeve, v okviru katerega se izvaja tudi njegova sanacija.

Vse navedene delovne organizacije morajo do 10. 8. 1983 delavski svet SOZD pisno obvestiti o svojih stališčih k temu predlogu.

2. DS imenuje strokovno skupino za zbiranje pripomb in za pripravo elaborata na osnovi Predloga za sistemsko rešitev problematike proizvodnih programov DO Elektrozeve v sestavi:

Ivo Klešnik, kot predsednik
Marcel Božič, Avtomatika
Marjan Dvoraček, Invest servis
Peter Kavčič, Elektrooptika
Bojan Klemenčič, Telematika
Peter Kobal, Kibernetika
Janez Vipotnik, Iskra Commerce
Fabio Škopac, Iskra banka
Franc Štancar, Elektrozeve.

Komisija je pooblaščenka za imenovanje delovnih podkomisij na predlog delovnih organizacij iz točke 1., za razrešitev konkretnih strokovnih vprašanj.

Rok za predložitev elaborata DS SOZD je 30. 9. 1983.

3. Stališče Sveta upravljalcev poslovne stavbe na Tržaški 2 z dne 11. 7. 1983 se posreduje strokovni komisiji.

4. KPO SOZD posreduje sklepe Izvršnim svetom skupščin občin, kjer imajo sedež DO in TOZD Elektrozeve; DO, ki sprejemajo programe pa posredujejo sklepe Izvršnim svetom skupščin občin, kjer imajo sedeže njihove TOZD.

5. DS priporoča, da se vsi sestanski v DO Elektrozeve izvajajo v prostem času. Delavci, ki niso racionalno zaposleni, naj se začasno razporedijo v druge DO, kjer obstaja potreba po njihovem delu.

DS priporoča, da DO in delovni skupnosti SOZD na lokaciji v Ljubljani začasno, dokler ne bo izdelan predlog o spremembi organiziranosti, prenehajo z zaposlovanjem novih delavcev, da bodo lahko zaposlile delavce DO Elektrozeve, katerih delo na programih ne bo več potrebno. To pa ne velja za tiste profile delavcev, s katerimi DO Elektrozeve ne razpolaga in so nujno potrebni.

6. DS zadolži vodstvo DO Elektrozeve, da ob pomoči KPO SOZD do razrešitve stanja po oblikovanih predlogih izvaja ustrezne ukrepe, da se zagotovi čimbolj nemoteno delo.

Glede ugotavljanja odgovornosti za nastalo stanje pa naj se zadeva posreduje v obravnavo samoupravni delavski kontroli DO Elektrozeve in SOZD.

Na osnovi predloženega gradiva Iskra banke in predloga Odbora za finance, sprejme DS v soglasju s podanimi stališči delegacij naslednja sklepa:

1. DS odobri TOZD TTS iz rezervnega sklada SOZD Iskra za pokritje razlike med minimalnimi in samoupravno dogovorjenimi osebnimi dohodki za mesec junij v višini 2.800.000 din nepovratnih sredstev in za mesec julij in avgust 1983 5.700.000 din nepovratnih sredstev s pogojem, da TOZD TTS do 31. 7. 1983 sprejme pozitivno stališče do Predloga za sistemsko rešitev problematike proizvodnih programov DO Elektrozeve.

2. DS odobri TOZD TTS podaljšanje kratkoročnega premostitvenega kredita, odobrenega 3. 3. 1983 v višini 55 mio din do 31. 7. 1983 pod opredeljenimi pogoji iz sklada DS SOZD št. 65, oziroma, če DS TOZD TTS sprejme pozitivno stališče do Predloga za sistemsko rešitev problematike proizvodnih programov DO Elektrozeve do 30. 9. 1983.

Ker se navedena sklepa sprejemata s soglasjem vseh delegacij, je potrebno pridobiti tudi pisno soglasje delegacij Solskega centra, ki na seji ni bila prisotna.

Pomen razvojno-raziskovalne dejavnosti in potreba po obnavljanju strokovnega znanja

Ne le v svetu, temveč zadnji čas tudi pri nas, se vse bolj uveljavlja prepričanje, da živimo v izjemno zanimivem zgodovinskem obdobju, v obdobju znanstveno-tehnične revolucije, ki jo nekateri zveneče imenujejo največji izziv v človeški zgodovini.

Trdijo, da se o tem za zdaj še premalo piše in da se tega dejstva trenutno povsem zavedajo v svetu le veliki sistemi, ki razplagajo z visoko koncentracijo RR dela in znanja.

V ZDA se v zadnjih letih oblikuje mnenje, da začetki znanstveno-tehnične revolucije izvirajo že iz časa priprav na drugo svetovno vojno, da pa je ta revolucija pravi razmak doživela po letu 1950. Tedaj je namreč število administrativnih in strokovnih delavcev (V ZDA jih imenujejo »beli ovratniki«) preseglo število proizvodnih delavcev (oz. »modrih ovratnikov«), pojavile pa so se hkrati tudi tablete za kontrolo rojstev, začela se je masovna proizvodnja računalnikov, hitrih komunikacij (posebej modernih avtocest), komercialnih poletov reaktivnih letal, v SZ pride do prve uspešne izstrelitve umetnega zemeljskega satelita (Sputnik 1957), osvajanja bogastva oceanov in vesolja ipd. Razvoj znanosti in tehnologije in s tem začne, igrati prvo violino ne samo pri vojaški strategiji in razvoju, temveč tudi na poslovnem in finančnem položaju. Klasična industrijska miselnost prične s tem odmirati, nadomestita pa jo nova, znanstveno-tehnološka miselnost in praksa, miselnost novega kapitala v obliki znanja, informacijskih procesov (know-how) itd.

V času po drugi svetovni vojni so se izredno hitro razvijale tudi ekonometrične metode. Le-te so pripeljale ekonomiste do spoznanja, da je v ekonomskih analizah in razmerah proizvodnje ob prisotnosti učinkov znanstveno-tehnološke revolucije v shemi proizvodnih faktorjev poleg dela in kapitala smiselno posebej izkazovati tudi faktor znanje. Ekonomske analize, ki izhajajo iz sheme treh (ne zgolj dveh: delo in kapital) so pokazale, na poseben pomen, ki ga ima znanje v

strukturi prispevanja k produktivnosti dela.

Po teh analizah se razkrivajo naslednja dejstva: faktor delo je najpomembnejši ustvarjalec produktivnosti le v predindustrijski (fevdalni) družbi, faktor kapital pa stopi v ospredje v času industrijske družbe, medtem ko v času znanstveno-tehnološke revolucije, ko govorimo o informacijski družbi, prevzame vodilno vlogo v produktivnosti faktor znanje. Za to novo, oz. sedaj nastajajoče razdobje se v svetu uveljavlja ime »informacijska družba«.

Gospodarski pomen faktorja znanje postaja v našem času povsem nedvomno, saj sodobni ekonomisti ugotavljajo, da k rasti produktivnosti prispeva prav znanje več kot 50%, oba druga faktorja — delo in kapital skupaj, pa manj kot 50%. Takšni izračuni seveda veljajo za razmere v družbeni proizvodnji dobrin in razvitih deželah. Vendar pa so podobni trendi razvoja v strukturi treh faktorjev produktivnosti ugotovljeni tudi že za Jugoslavijo.

Ekonomist Jurij Bajec je za razdobje 1963—1970 ugotovil naslednjo strukturo: znanje (predvsem v obliki RR dela) prispeva k produktivnosti okoli 27%, izobrazba okoli 12%, kapital 42% in zaposlenost (delo) okoli 19%. Ob tem ekonomisti ugotavljajo tudi, da »kapitalno intenzivne« panoge zmorejo ustvarjati mnogo manj dohodka (njihov prar ocenjujejo na okoli 4—6 tisoč dolarjev), medtem ko »znanstveno-intenzivne« dosegajo že sedaj višino 8—12 tisoč dolarjev na delavca. Pri tem pa v področje »znanstveno-intenzivne« proizvodnje anali-

(Nadaljevanje na 3. strani)

»Manjši uvoz hromi naš izvoz«

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kako pa so poslovale druge dejavnosti v Iskri Commerce?

»V dejavnosti domače nabave so letni plan uresnili 47-odstotno, medtem ko so se polletnemu kumulativnemu povsem približali. Direkcija trgovske mreže je, če omenim samo en podatek, prodala celo za 36% več, kot v prvih šestih mesecih lani. Glede servisne dejavnosti bi dejal, da je bila v letošnjem prvem polletju na domačem tržišču reševalec ugleda celotne Iskre. Serviserji, pri tem mislim na Iskri in ne pogodbeno, so v prvem polletju opravili za skoraj polovico več storitev

kot v primerjalnem obdobju ter presegle pol milijarde dinarjev realizacije.

Ne bi našteval problemov, ki pestijo naše serviserje, dejal pa bi, da so se navajeni na vse težave, ki jih spremljajo skozi desetletja, zato lahko tudi zdaj razrešujejo problematiko po svojih najboljših močeh, tudi tako, da popravljajo tiste dele, ki bi jih sicer običajno zamenjali, ter na ta način razbremenjujejo Iskrino proizvodnjo.

V TOZD Zastopanje tujih firm so na prvi pogled dobro poslovali, vendar pa ta dejavnost bolj životari. Vzroki so znani — devizna problematika, zmanjšani nakupi itd. V naši marketinški dejavnosti, oz. v zastopanju na domačem tržišču poteka delo zelo v redu.

ANNEE MONDIALE DES COMMUNICATIONS WORLD COMMUNICATIONS YEAR AÑO MUNDIAL DE LAS COMUNICACIONES 1983

Leto 1983 — svetovno leto komunikacij

Vsi narodi in države sveta, pa naj bodo bogati ali revni, se vse bolj zavedajo pomembne vloge komunikacij v sodobni družbi. Razvite komunikacije se uvrščajo med temeljne vzvode, ki lahko omogočijo nadaljnji družbeni in gospodarski napredek vsake države. Komunikacije z vsemi svojimi službami in storitvami (krajevne, medkrajevne, mednarodne telefonske zveze, teleske službe, pomorske in kopenske mobilne zveze, prenos podatkov, tekstov in slik, satelitske zveze, itd.) omogočajo ljudstvom in posameznikom navezovanje medsebojnih stikov kct tudi prenos informacij o dogodkih v svetu.

Zavedajoč se pomembnosti komunikacij je Generalna skupščina Združenih narodov 19. novembra 1981 sprejela resolucijo, v kateri proglašala leto 1983 za svetovno leto komunikacij. Aktivnosti, ki so se začele pod geslom »stimuliran in pospešen razvoj komunikacijskih infrastruktur«, so se v prvi vrsti osredotočile na usklajen razvoj svetovne mreže telekomunikacij, trajale pa bodo do leta 2000.

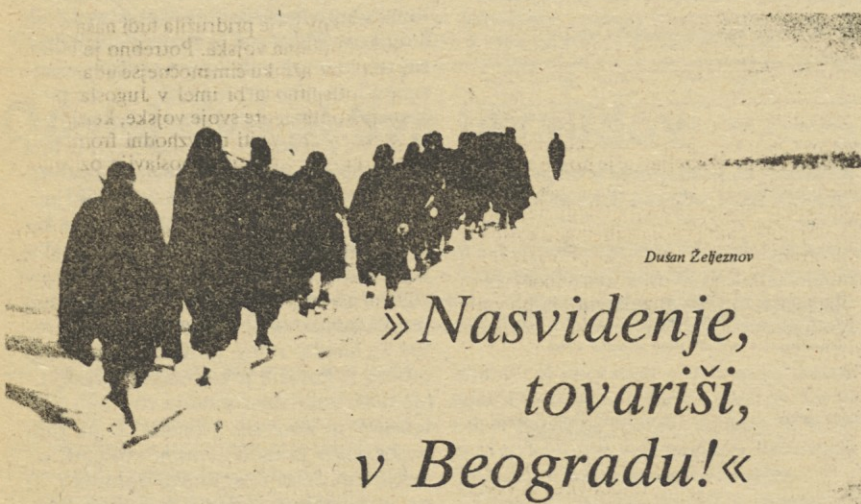
Svetovno leto komunikacij bo s svojimi dolgoročnimi aktivnostmi, ki se začnejo v letošnjem letu, ponudilo izjemno priložnost, da se izgradi celovita nacionalna in svetovna komunikacijska mreža, ki bo dostopna vsakemu prebivalcu in bo ustrezala zahtevam in potrebam leta 2000, ki se hitro približuje. Za uresničevanje opisanih ciljev bo treba angažirati vse razpoložljive vire, človeške kot finančne, industrijske kot družbene.

Razvoj svetovne mreže telekomunikacij — prav na razvoju telekomunikacij je glavni poudarek — pomeni velik zgodovinski dogodek, ki odgovarja potrebam kolektivne zavesti vsega človeštva. Noben posameznik naj ne bo več izoliran od družbene in mednarodne skupnosti.

Iz predstavljenih ciljev in nalog akcijske izhaja, da moramo tudi v Jugoslaviji čimprej začeti z izdelavo analize sedanjega stanja telekomunikacijske infrastrukture. Pripravi moramo oceniti dosedanja obnašanja na področju telekomunikacij in v skladu s tem ugotoviti vlogo telekomunikacij v dosedanjem družbenogospodarskem razvoju. (Sodeč po sedanjih situacijah so bile tudi telekomunikacije doslej med zaviralnimi dejavniki). Ob realni oceni ekonomsko-finančnih možnosti je treba sprejeti bodočo usmeritev obnašanja in odnos družbe do telekomunikacijske infrastrukture (ob ustreznih prioritetah). Izdelati je treba precizne projekte razvoja telekomunikacijske infrastrukture za vsoto držav z dinamiko realizacije do leta 2000.

V teh aktivnostih ima pomembno vlogo tudi Iskra Telematika, ki s lastnim znanjem razvija in proizvaja sodobne telekomunikacijske sisteme.

Uspešno smo sklenili s trgovskimi organizacijami vse sporazume. Zdjaj moramo vzdrževati dinamiko dobav in do-seči sortiranost izdelkov. Čaka pa nas še veliko dela, saj moramo razširiti prodajne kanale, predvsem pri profesionalni tehniki in sistemih. Lado Drobnj

Dušan Zeljeznov

»Nasvidenje, tovariši, v Beogradu!«

JAJCE, PONEDELJEK, 29. NOVEMBRA 1943.

»Zjutraj, 29. novembra sem prejel,« se spominja ena izmed zanimivih prič takratnih dogodkov arhitekt Ziva M. Dordević, »od Vrhovnega štaba ukaz:

»Nocoj bo v Domu kulture drugo zasedanje AVNOJ. Na območju Jajca ne sme biti razsvetljave, v Domu kulture pa mora biti razsvetljava vso noč. Razen tega je treba opraviti najučinkovitejšo zatemnitev Doma zaradi zaščite pred morebitnim sovražnikovim napadom iz zraka.«

Dela sem se polotil takoj, toda stal sem pred zelo zahtevno nalogo: da bi ukinil celotnemu mestecu Jajcu električno svetlobo, zamračnemu Domu pa naj bi jo zagotovil

— izključevali zdaj ta zdaj oni kabel v raznih smereh in smo na koncu pustili eno samo zvezo — od centrale do Doma in za Domom. Poslednja električna zveza, ki bi jo moral še ukiniti, je bila tista, preko katere je prejel svetlobo desni breg Plive za Domom kulture. Tam so stanovale tuje misije. Nisem smel ukiniti te zveze takoj, predčasno, niti je nisem smel pustiti, ker bi misije in ta del mesta imeli elektriko vso noč in zatemnitev mesta bi ne bila popolna. Nekaj razsvetljenih poslopj bi lahko služilo sovražnikovu letalstvu kot dobra orietancija za morebitni zračni napad.

Sklenil sem, da bom to nalogo opravil neposredno pred začetkom zasedanja. Elektrikarje sem po opravljeni nalogi poslal nazaj v hidrocentrale, da bi naprej dežurali.

Ko sem odšel v tovarno karbida k barakam pred zaklonskim mi je Aleksander Ranković izročil legitimacijo, ki jo je bil izdal izvršni odbor AVNOJ s podpisom predsednika dr. Ivana Ribarja, na kateri je bilo zapisano, da sem opolnomočeni delegat iz Srbije za II. zasedanje AVNOJ.

Prijetno me je presenetila ta izbira za delegata tega zgodovinskega zasedanja in bil sem presenečen ter vesel zaradi tega.

Popoldne 29. novembra sem s tovarišem Kunom dokončal okrasitev dvorane Doma kulture. (Tu naj pripomnim, da so na desnem bregu reke Plive, v neposredni bližini, kjer je nekoč stal Sokolski dom, štrleli samo surovi, sajasti in porušeni zidovi, ki jih je načeljal zob časa, med njimi pa se je zarastel plevel... Takrat, ob prihodu partizanov, je bilo mesto Jajce brez poslopja Doma kulture. S prihodom tovariša Tita, vrhovnega štaba, Centralnega komiteja KPJ in naših enot pa je začelo cveteti kulturno in politično življenje in je zato tovariš Tito ukazal,

naj se poslopje zažgana Doma čim prej obnovi za potrebe Doma kulture.

Usten in pismen ukaz za organizacijo obnove Doma za potrebe kulture mi je prenesel moj nadrejeni — tovariš Volodja (Vladimir Smirnov), načelnik tehniškega oddelka Vrhovnega štaba NOV in POJ.

Za naglo obnovo Doma, ki se je začela 9. septembra, so bili enako zainteresirani tako borci naših enot kot tudi krajanj Jajca in še posebej naši najvišji voditelji. Tovariš Tito, ki smo ga nazivali tovariš Stari, je takrat, kot vemo, stanoval in delal v samem Jajcu, v baraki pred katakombami, na levem bregu Plive v neposredni bližini požganega Doma. Poleg zgodovinskih nalog, ki jih je takrat opravljal, mu je uspelo vsak dan spremljati tudi obnovo Doma. Pogosto je s tovariši iz Vrhovnega štaba in Centralnega komiteja obiskoval graditelje.

V ugodnih in normalnih razmerah bi bilo potrebno za obnovo tega poslopja nekaj mesecev napornega dela. Takrat pa smo, tudi ob pomanjkanju najnujnejšega za delo, z udarniškim delom borcev, še posebej pa delavcev tovarne karbida in mladine pa tudi nekaterih delavcev iz Bugojna, uspeli obnoviti Dom v enainvajsetih dneh.

Ko je bilo 1. oktobra, po končanih gradbenih delih in dekoriranju dvorane, na balkonu končano izpisanje gesla: »Živela naša junaška narodnoosvobodilna vojska«, čez vso širino odra v Domu pa postavljen velik svetleč se napis »Smrt fašizmu — svoboda narodu!«, smo Dom kulture lahko odprli. Bil pa je zaradi določenih rekonstrukcij in notranje dekoracije še lepši kot prej in so bili prebivalci Jajca in naši borci ponosni nanj. Nas pa je zaradi prizadevanj pri tej zares rekordni obnovi Doma na svečanem

odprtju Doma kulture tudi javno pred ljudstvom pohvalil Vrhovni štab.

Svečanega odprtja Doma se je udeležil tudi tovariš Tito s člani Vrhovnega štaba. V Domu je bila 6. novembra tudi svečana proslava 26-letnice oktobrske revolucije. Tako je Dom kmalu postal kulturno središče Jajca.

Zvečer sem z nekaj polami ovojnega pripirja zatemnil okna v Domu, toda za vsak primer, da bi zagotovil svetlobo Domu vso noč, pripravil tudi deset velikih karbidskih svetilk.

Ko je padel mrak sem, neposredno pred samim začetkom zasedanja, izključil tudi poslednji električni kabel na desnem bregu Plive za del mesta izza Doma in Jajca je popolnoma utonilo v temo.

Na oddaljenih in okoliških planinskih grebenih in poteh okrog Jajca so naše brigade z okrepljeno budnostjo čvrsto vztrajale na svojih položajih ali pa napadale sovražnika, dvorana Doma kulture v Jajcu pa se je bleščala v svetlobi.

Delegati so zavzemali svoja mesta v dvorani, predstavniki mesta Jajca, borci in oficirji pa na galeriji.

Dvorana je bila okrašena za veliko svečanost. Tu so bili portreti tovariša Tita in premierov naših takratnih zaveznikov: Roosevelta, Churchilla in Stalina ter naše in njihove zastave.

Oder so krasile naše zastave in naš, v mavec vlit prvobitni grb — peterokraka zvezda, uokvirjena z lorjovirjem vencem, na galeriji pa je bilo z velikimi črkami izpisano geslo: »Smrt fašizmu — svoboda narodu!«. rdeči žarki pa so padali na delegate.

Pomen razvojno-raziskovalne dejavnosti in potreba po obnavljanju strokovnega znanja

(Nadaljevanje z 2. strani)

nikr vključujejo takšne, kot so npr.: kemija, farmacija, elektronika (instrumenti) ipd.

S tega vidika gledano je torej proizvodnja ali vsaj najprodnost del proizvodnje v SOZD Iskra smiselno šteti v področje »znanstveno-intenzivne« proizvodnje. Takšno uvrščanje Iskrine proizvodnje pa ima logično vsaj dve konsekvenci: po eni strani je moč reči, da se SOZD Iskra s svojo »udarno« proizvodnjo oz. tehnologijo nahaja na samem čelu tehnološkega razvoja pri nas in ji je zato potrebno posvetiti ustrezno veliko stopnjo pozornosti in družbenega ugleda, po drugi strani pa prav to dejstvo SOZD Iskra, oz. njenim ljudem nalagata kar najvišjo stopnjo odgovornosti za nezaostajajoče sledenje tehnološkega razvoja v današnjem razvitem svetu.

Za znanje je danes v svetu značilna izjemno velika koncentracija, saj tretina človeštva, ki živi v razvitem svetu, razpolaga s kar 93 % vseh raziskovalcev sveta, in kar 97,4 % vseh sredstev, ki jih človeštvo vlaga za razvoj znanosti ter proizvede več kot 99 % industrijsko uporabnih znanstvenih informacij. Za nas, Jugoslovane in Slovence je ob tem pomembno, da se zavedamo teh dejstev in da ne sodimo v krog te »izvojljene informacijske družbe«, saj nam, npr., patentna statistika razkriva, da za razvitimi informacijskim svetom zaostajamo kar v razmerju 1 : 100 v našo škodo. Gledano s tega vidika pa je jasno, kdo je bližji taktiki razvoja sodobne in bodoče družbe, razviti svet informacijske družbe ali mi. To vprašanje je pomembno, saj se na svetovnem trgu naši izdelki neizogibno morajo meriti z razvitim svetom.

Vsakišno znanstveno-tehnološko zaostajanje se nam torej, preko najnižje stopnje v svetovno gospodarsko menjavo, utegne krepko, če že ne kar usodno maščevati. Da se s tem, to je z lastno produktivnostjo, tehnološko in gospodarsko ustvarjalnostjo in iznajdljivostjo ne moremo v tem zgodovinskem trenutku več šaliti, nam prepričljivo govore še posebej najnovejše analize slovenskih ekonomistov, ki ugotavljajo, da so trendi gibanja rasti produktivnosti v slovenskem gospodarstvu že kar tri desetletja zapored neugodni. Stopnje rasti produktivnosti pri nas so bile namreč naslednje: v razdobju 1953—61 je bila 8 %, 1961—71 6,2 %, 1971—81 še 4,1 %, za sedanje razdobje pa pričakujejo letno stopnjo rasti produktivnosti že samo 1 %.

Za sedanji slovenski gospodarski in družbeni trenutek je pomembno, da smo še naprej, kljub temu, da smo glede na stopnjo zaposlenosti aktivnega prebivalstva (94 % z višjo stopnjo, 92 % imata le dve deželi v svetu — ZDA in Velika Britanija), dosegli iz-

Željno smo pričakovali tovariša Tita, člane Centralnega komiteja in Vrhovnega štaba ter začetek tega zgodovinskega zasedanja...

Ko so svetniki AVNOJ, predstavniki leica, borci in oficirji zavzeli svoja mesta je v dvoran vstopil tovariš Tito s čvrstim korakom, nasmehan, blestečih oči in vedrega obraza. Njegov prihod in prihod njegovih najbližjih sodelavcev smo stoji pozdravili z dolgimi ovacijami. Nekaj minut je po dvorani odmeval enodušen aplavz in kliči: »Živel tovariš Tito«, »Živela naša narodnoosvobodilna vojska«.

V trenutku neskončnega navdušenja in brezzemne ljubezni, ki so jo prisotni izražali tovarišu Titu in naši osvobodilni vojski, je zbor gledališča Narodne osvoboditve zapel himno »Hej Slovani«. Stojte so jo povzeli vsi prisotni. Po himni se je spet po dvorani razleglo močno ploskanje in »Živel tovariš Tito«.

Ura je bila natanko 19, ko je za govorniški oder stopil predsednik izvršnega odbora AVNOJ dr. Ivan Ribar (Hrvatska) in dejal:

Tovariši svetniki, začnjam drugo zasedanje našega Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije (AVNOJ) z naslednjim dnevnim redom:

1. Slavnostni del seje:
1. začetek — govor predsednika izvršnega odbora AVNOJ dr. Ivana Ribarja;
2. volitve delovnega predsedstva, verifikacijskega odbora in zapisnikarjev;
3. pozdravne brzojavke.
- II. Delovni del seje:
1. poročilo verifikacijskega odbora;
2. referat: Razvoj narodnoosvobodilnega boja narodov Jugoslavije glede na medna-

le umski delavci (srednje, visoko izobraženi in delavci z znanstvenimi kvalifikacijami ter izjemno nadarjeni in mentorji). Te analize tudi razkrivajo, kako velike prednosti že imajo v tem pogledu visoko razvite dežele glede na srednje razvite, in še posebej glede na dežele v razvoju.

Kakorkoli torej gledamo je jasno, da imamo pri nas ta čas precejšen razkorak med tistim, kar bi potrebovali in med tistim, s čimer razpolagamo. In, v središču te pozornosti, se očitno nahaja prav načrten pristop k graditvi sistema dviganja izobrazbene ravni za vse delavce in dopolnilno izobraževanje za že zaposlene delavce, med temi pa predvsem in najprej za kadre, ki so po izobrazbi in položaju že sedaj med tistimi, ki bodo morali naš tehnološki, gospodarski in tudi družbeni razvoj potisniti iz točke sedanjega relativnega mrtvila oz. zaostanka za svetovnim razvojem, to je glede na razviti svet.

Mara Ovsenik (nadaljevanje prihodnjič)

TOZD INDUSTRIJSKA ELEKTRONIKA

Pet pomembnih izboljšav

Franc Glinšek, Marjan Dornik, Rudi Cekuta, Rado Štemberger, Pavel Cvitko, Jože Kerin in Anton Gubenšek so trenutno najbolj uspešni inovatorji v kostanjevski temeljni organizaciji Industrijska elektronika.

Delavski svet temeljne organizacije Industrijska elektronika iz Kostanjevice na Krki je te dni potrdil in s tem dokončno sprejel štiri tehnične izboljšave in eno inovacijo, ki jih je prejela komisija za inventivno dejavnost. V obrazložitvi te odločitve sta Komisija in Delavski svet poudarila velik prispevek inovatorjev za izboljševanje materialne osnove kostanjevske Iskre z razvojem izboljšanih obstoječih izdelkov, proizvodnih postopkov in organizacije dela.

Delavski svet je potrdil naslednje tehnične izboljšave in inovacije:

- tehnična izboljšava: zamenjava nosilnega traku iz steklenih vlaken avtorjev Franca Glinška, Marjana Dornika in Rudija Cekute. Odkodninska pravica traja tri leta, faktor ustvarjalnosti je 07, povečan dohodek za temeljno organizacijo pa je 54 par pri kosu.

- tehnična izboljšava: sprememba na keramičnem ohišju za žične upore je delo Franca Glinška in Rada Štembergerja. Avtorjema so priznali enkratno odkodnino in si bosta razdelila 17.518 dinarjev.

- tehnična izboljšava: skupno kovičenje vžigalnikov sta iznašla Pavel Cvitko in Jože Kerin. Avtorja si bosta razdelila 20.745 dinarjev.

- tehnična izboljšava: navijanje na nosilni trak in razrezovanje je delo avtorja Marjana Dornika. Za izboljšavo bo dobil 17.979 din

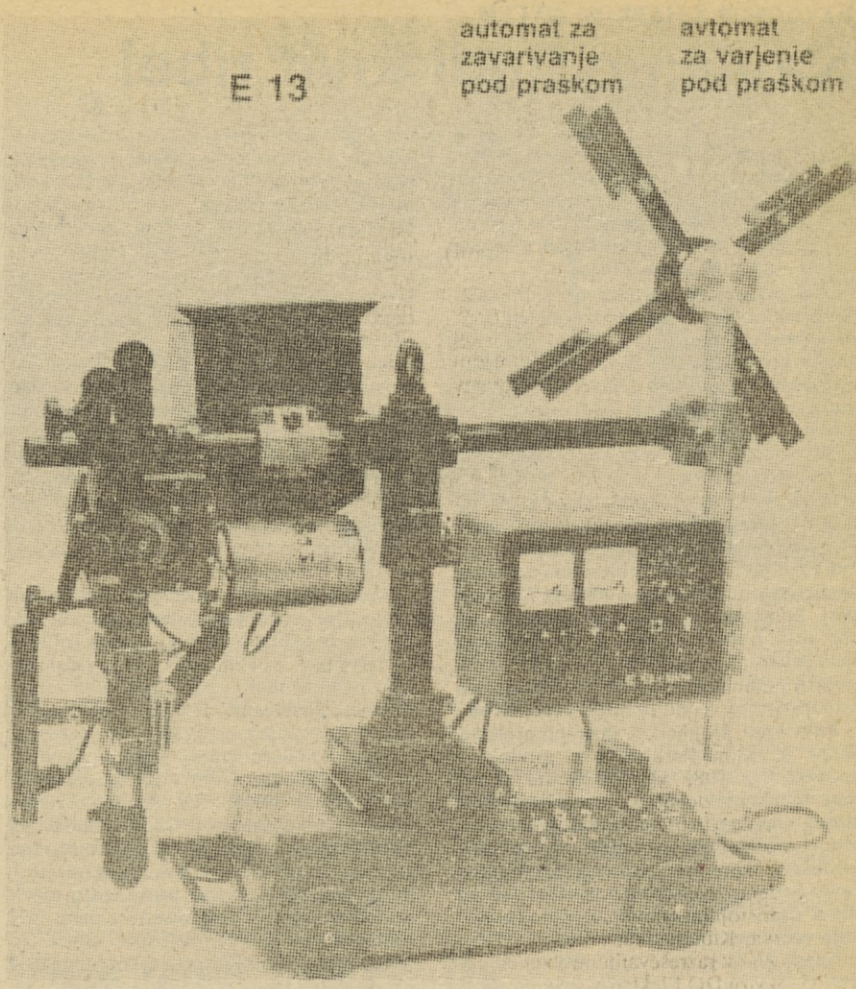
- inovacija za jedro dušilke je delo Antona Gubenška in Radka Štembergerja. Odkodninska pravica traja tri leta, faktor ustvarjalnosti je 07, povečani dohodek za TOZD pa izračuna računovodska služba vsako leto ob zaključnem računu. Za minulo, približno eno leto sta avtorja dobila 25.326 dinarjev. Dr

—narodnoosvobodilnem boju, v sveti domovinski vojni zoper fašizem.

Tako je AVNOJ že samo s svojo ustanovitvijo in sestavo postal resnični predstavnik in nosilec vseh demokratičnih sil, med seboj povezanih na liniji narodnoosvobodilnega boja ne glede na vse prejšnje razlike, predvsem razlike po narodnostih, veri in politično-strankarski pripadnosti.

AVNOJ ni bil ustanovljen za to, da bi sestavljali memorandume, osnutke in izdajal ukrepe, še manj pa, da bi jih razpošiljal našim zaveznikom in javnosti, da bi mu dali priznanje, potrditev in zagotovilo za prihodnjo ureditev Jugoslavije po končani zmagoviti vojni. S takšnimi papirnati načrti, memorandumi in ukrepi si lahko pomagajo samo vlade ali pa kakšni politični odbori v emigraciji, ki so brez vojske in ljudstva, tako, na primer, tudi begunska jugoslovanska vlada in skupaj z njo vodstva starih političnih strank, ki so ostale brez ljudstva in pričakujejo svojo rešitev in vrnitev v domovino, pa tudi obnovitev stare Jugoslavije, izključno in zgolj od zunaj, s strani podtalnih reakcionarnih klik, od znotraj, pa s pomočjo petokolonašev in izdajalcev Nedica, Ljotića, Draža Mihailovića in Rupnika. Demokratične sile, ki jih predstavlja AVNOJ, so prevzele v svoje roke krmilo narodnoosvobodilnega boja in pozvale vse Srbe, Hrvate, Slovence, Črnogorce in Makedonce kakor tudi Muslimane k vstaji in k boju zoper okupatorja in njegove hlapec, predvsem pa zoper četnike Draže Mihailovića, ministra begunske jugoslovanske vlade in namestnika kralja Petra — boj za svobodo, pravico in ljudsko oblast.

Tako je AVNOJ že ob svojem nastanku dobil značilnosti najvišjega političnega telesa, ki je lahko ustrezalo tedanjemu razvoju

ISKRA — AVTOMATIKA Izboljšava avtomata za varjenje pod praškom E-13

Stopnja mehanizacije varilnih postopkov tudi v naši, domači industriji skokovito narašča. Temu je bilo potrebno prilagoditi tudi ponudbo varilnih naprav in izdelavo tehnoloških linij, ki zajemajo v razvojno-proizvodnem programu delovne organizacije Avtomatika dokaj pomembno mesto. Krašje projektiranje in konstruiranje naprav, enostavna montaža ter prilagoditev naprav za nove postopke in tehnologije ter enostavno servisiranje in zamenjava delov, so osnovno vodilo delavcem na varilnem programu, kateri se po kvaliteti vedno bolj uveljavljajo tudi izven naših meja.

Ena izmed takšnih naprav je avtomat za varjenje pod praškom E — 13, ki se uporablja za varjenje in navarjanje konstrukcijskih legirnih pločevin. Avtomat E — 13 je univerzalna naprava, sestavljena iz treh glavnih enot: vozička, ki ima lasten pogon in regulacijo hitrosti, varilne glave in krmilne omarice. Ker gre razvoj varilnih naprav v smeri vedno večje uporabnosti in funkcionalnosti, so bili v Avtomatiki primorani, da z novo konstrukcijsko rešitvijo bistveno zmanjšajo krmilno omarico in s tem ponudijo kupcu zopet zanimiv proizvod. Tako ima izboljšani avtomat za 3 krat manjšo omarico, ki je istočasno prilagojena enostavnejšem roko-vanju naprave.

Sam postopek varjenja pa omogoča do 30-krat hitrejšo varjenje od klasičnega — ročnega.

Glava avtomata je samostojna enota in se lahko uporablja tudi pri drugih vrstah avtomatov. Nagib je možen v vseh smereh, tako da lahko varimo v poljubnem položaju. Pri tem je zanimiv tudi podatek, da je možna uporaba 12 izvedb varilnih glav (izvedba z eno ali dvema žicama, z dvojno žico, tandem izvedba, izvedba MIG—MAG itd.) odvisno od naročnika.

Izboljšano izvedbo so v Avtomatiki že ponudili na zunanja tržišča v Turčijo, Italijo, Nemčijo. Devizni priliv, ki bi ga pridobili s prodajo teh naprav, predvsem na konvertibilna tržišča, bi bil še toliko bolj dobrodošel, saj je naprava narejena izključno iz domačega materiala. V Jugoslaviji pa je Iskra edini proizvajalec omenjenega artikla.

Hkrati pa v TOZD Razvojni inštitut pripravljajo popolnoma novo napravo za varjenje pod praškom, ki bo po svoji kvaliteti in uporabnosti enakovreden napravam, ki jih izdelujejo znane svetovne proizvajalke varilne opreme.

Dokaz več, da se lahko z dobro voljo in vložnim delom, ki da tehnične izboljšave izpolni proizvodnjo — prodajno vrzel, ki bi sicer nastala v času, ko stare naprave ne bi mogli več prodajati, nova pa še ne bi prišla iz proizvodnje. S.D.

Naslednja številka Iskre bo zaradi kolektivnih dopustov v naših tovarnah in v redakciji izšla 13. avgusta t.l.

notranje in zunanje političnih razmer. Potemtakem je AVNOJ že s svojo ustanovitvijo postal merilo tedanje moči našega narodnoosvobodilnega boja.

Pred ustanovitvijo AVNOJ je vrhovni štab na čelu s svojim komandantom tovarišem Titom predstavljal ne le bojne enotnosti narodov Jugoslavije, ne samo vojaško, temveč tudi politično vodstvo. Glede na tedanji razvoj političnih in vojaških dogodkov pa je bilo treba storiti korak naprej: vzpostaviti enotno politično vodstvo narodnoosvobodilnega boja za vso Jugoslavijo, ki bo vsem domoljubom na vsem ozemlju Jugoslavije omogočilo, da se bodo vsaj v zadnjem trenutku priključili boju in tako pospešili dokončno in končno ukinitve fašizma, ustaštva, četništva in petokolonaštva. (Vzklik: Tako je! in ploskanje).

Znani so zunanji in notranji politični elementi, ki so opredelili ustanovitev AVNOJ pred letom dni: zlom Hitlerjeve ofenzive na vzhodni fronti, prehod Rdeče armade v ofenzivo, izkrcanje angloameriške vojske v Afriki. Prav nobeno naključje ni, da je ustanovna skupščina AVNOJ s svoje slavnostne seje pozdravila branilce Stalingrada. Kajti stalingrajski borci so Hitlerju zaprli pot ne le proti Moskvi in Bakuju, temveč so porušili tudi vse njegove načrte za ofenzivo na Egipt, Sirijo in Turčijo ter za spojitve z japonskimi imperialisti v Indiji. (Vzklik: Tako je!)

Na področju naših notranjepolitičnih razmer pa gre odločilna vloga dejstvu, da smo razkrinkali protijugoslovansko reakcijo. Begunska jugoslovanska vlada v Londonu se je v celoti poistovetila z izdajstvom svojega ministra Draže Mihailovića. To izdajstvo je bilo že tedaj dokazano. No, pa tudi naš tedanji vojaški položaj je bil primeren za ustanovitev vrhovnega političnega telesa. Ofenzivi naših

zaveznikov se je pridružila tudi naša narodnoosvobodilna vojska. Potrebno je bilo zadajati sovražniku čim močnejše udarce in ga tako prisiliti, da bi imel v Jugoslaviji čim večje kontingente svoje vojske, ker jih tako ne more uporabiti na vzhodni fronti in jih tudi ne prevažati iz Jugoslavije oziroma z Balkana v Afriko.

AVNOJ se je zavestno odločil za ime Protifašističnega sveta, da bi tako dokazal zaveznikom in vsej naši javnosti, da poleg vrhovnega poveljstva lahko vzklije iz našega narodnoosvobodilnega gibanja s pomočjo narodnoosvobodilne vojske tudi vrhovno politično telo, ki bo politično delovalo pri uničevanju fašizma.

AVNOJ je v svoji resoluciji in razglasu obsodil izdajalsko početje Draže Mihailovića in izdajalsko politikantstvo jugoslovanske begunske vlade, hkrati pa je poudaril pomen in cilje našega narodnoosvobodilnega gibanja kakor tudi linijo našega narodnoosvobodilnega boja.

Samo po tej in na tej liniji je delal izvršni odbor AVNOJ od prvega dne svoje ustanovitve kot resnični in pravi predstavnik narodnoosvobodilnega gibanja za vso Jugoslavijo in kot glavni nosilec in organizator ljudske oblasti.

Ze od prvega dne ustanovitve si je izvršni odbor prizadeval, da bi AVNOJ postal jedro vseh domoljubnih in svobodoljubnih sil Jugoslavije pa tudi organizator političnih akcij med širokimi ljudskimi množicami, z namenom, da bi mobilizirali vse ljudske sile. AVNOJ tako postaja organ boja narodov Jugoslavije za njihovo nacionalno osvoboditev.

(nadaljevanje prihodnjič)

Naučimo ljudi loviti ribe!

Oddelek za organizacijo proizvodno-tehnične dejavnosti je eden izmed petih oddelkov, ki delujejo v TOZD Biro za industrijski inženiring Iskre. O organizaciji in delu tega oddelka smo se pogovarjali z njenim vodjo, Markom Živcem.

Naš oddelek za organizacijo je bil ustanovljen leta 1980, torej pred tremi leti. V tistem času je naša TOZD BII znašla v nekakšni krizni situaciji. Z do tedaj že dokaj ustaljenim programom dejavnosti te TOZD namreč nismo več mogli zadovoljevati povpraševanju po naših storitvah. Da bi se prilagodili nastalim razmeram, smo se organizacijsko prestrukturirali.

Oblikovali smo novi oddelek za organizacijo, ki naj bi se ukvarjal naprej samo s problematiko organizacije priprave proizvodnje, nato pa s celotno proizvodno-tehnično dejavnostjo, ki vključuje področja kot so razvoj, konstrukcije, tehnologija vse tja do operative. S tem smo želeli ustvariti zaokroženo celoto. Vendar pa smo kljub tej široki zasnovi kmalu ugotovili, da je dejavnostna zaokrožitev še vedno preozka zastavljena.

Zato smo vključili v dejavnost tega oddelka: še organizacijo nabave, prodaje in kooperacije, torej tržno-prometno dejavnost. V tem okviru natančneje preučujemo lastno tehnologijo izvajanja nalog ter na tej osnovi oblikujemo predloge za ustrezne izboljšave. S posebno pozornostjo obravnavamo potrebo po ustreznih podprtosti našega načina dela z informacijami, ki nam zagotavljajo večjo uspešnost dela.

Znano je, da je naše delo odvisno od potreb trga, to je od povpraševanja po naših storitvah. Stanje na trgu torej odločilno vpliva na delo našega oddelka. V tem okviru naj omenim, da smo se v zadnjem času primerno odzvali trgu, ki vse bolj zahteva kompleksne strokovne rešitve, popreje so namreč zadoščale tudi le parcialne metodologije.

V današnjem času pa je naš trg precej bolj zahteven, saj poleg kompleksnih rešitev od nas zahteva celo tudi zagotovila dosega rezultatov v obliki želene učinkovitosti dela, produktivnosti in podobno. Spoznali smo, da moramo obvladati celotno problematiko in vsebino dela OZD. V tem smislu pa moramo analitično zajeti vse posamezne člene v verigi procesov. Da bi naš napor zmanjšali na najmanjšo možno mero, pri tem izhajamo iz načela, da je veriga močna le toliko, kolikor je močan njen najšibkejši člen.

Da bi torej verigo okrepili, je potrebno okrepiti najprej in predvsem njene najšibkeje člene. Zato se v našem delu usmerjamo predvsem na reševanje teh, najšibkejših členov v verigah delovnih procesov.

Naj povem, da doslej tega nismo delali na prav ta način in je to za naš način dela neke vrste novost.

Poudarim naj, da je bil naš oddelek ustanovljen posebej parcialno z namenom, da bi metode, ki smo jih bili že popreje osvojili in parcialno uporabljali, poslej uporabljali. Zato si sedaj prizadevamo, da bi s posredovanjem naše strokovne pomoči posameznim OZD dosegali konkretne učinke.

V tej zvezi je potrebno povedati, da ne izdelujemo le predlogov organizacijskih projektov, temveč da predlagane projektne rešitve v praksi tudi uvajamo, saj je le z dejansko uvedbo organizacijskih novosti mogoče dosegati konkretne rezultate pri naročnikih. Merila, s katerimi pri tem merimo naše učinke, so navadno: neposredno povečanje faktorja pretočnosti, zmanjšanje zalog, nedovršene proizvodnje in podobno.

Ne gre prezreti dejstva, da je opisani preobrat v načinu in zahtevah našega dela povzročil tudi nov način vzdrževanja stikov z naročniki naših storitev. Da bi kar najbolj zagotovili resnično in redno uporabo naših strokovnih rešitev oz. nasvetov v organizacijskih projektih, je seveda nujno, da v proces našega strokovnega sodelovanja s posameznimi naročniki že od samega začetka vključujemo delavce iz tiste OZD. S tem je namreč mogoče zagotoviti, da delavci OZD

naročnika kar najbolj spoznajo osnove, razloge in posebnosti posameznih predlaganih organizacijskih rešitev. Ti delavci iz OZD naročnikov se ob tesnem stiku z nami hkrati dobira nauče tudi načina nadaljnega vzdrževanja nanovo vpeljanih rešitev v kasneje spremenjenih razmerah. Tu nam pride kot ponazorilo in utemeljitev prav znani kitajski pregovor, ki pravi: če hočeš ljudstvo nahraniti z ribami, mu rib ni treba dati, ampak je pametneje ljudi naučiti ribe loviti. Iz naših izkušenj pa si tu opozoril na še eno korist, namreč posamezni delavci OZD naročnika v teku sodelovanja z nami tudi sami prispevajo neredke ustvarjalne prispevke, ki v novih rešitvah dobe svoje pravo mesto. Ti delavci se s tem tako podrobno seznanijo s predlaganimi rešitvami, da se z njimi povsem poistovetijo in se potem v celoti zavzemajo za njihovo uresničitev.

Seveda pa pri našem delu naletimo tudi na težave. Naš novi način dela z naročniki neizogibno angažira del strokovnjakov iz OZD — naročnika. Ker pa OZD v času sodelovanja z nami ne more v celoti pogrešati v operativnem poslovanju, ti strokovnjaki tudi v času sodelovanja z nami zadržijo svoje dnevne naloge v OZD še naprej. Tako so strokovnjaki iz OZD-naročnika v omenjenem času obremenjeni dvojnó. Ta, dvojnó obremenjenost strokovnjakov iz OZD — naročnika pa učinkuje neredko kdaj na ljudi objektivno tako, da jim prvotno navdušenje za uvajanje novih metod dela, ki si jih pridobivajo, razvijajo in osvajajo v sodelovanju z nami, pač postopno bolj ali manj zbledi oz. upade. To pa povzroča, da posamezne tekoče naloge iz okvira sodelovanja pogostokrat niso v celoti in v dogovorjenih rokih opravljene.

In, kjer je tega več, to nujno vpliva na sodelovanje tako, da se zavlačuje končni tok izvedbe celotnega programa sodelovanja. Zato je potrebno posvečati posebno skrb usklajevanju obremenitev med rednim in projektim delom, poskušamo pa vgrajevati v naš sistem dela tudi posamezne elemente stimulacije, da bi tako bolj zagotovili izvedbo posameznih nalog ob roku. Seveda so naloge v tem okviru zelo različne in je zato to dokaj težavna zadeva.

Da bi premagovali omenjeno vrsto težav, kolikor le mogoče uporabljamo zamisel tako imenovane projektne izvedbe pogodbenih obveznosti, v okviru katere za vsako aktivnost določimo rok in opredelimo medsebojne dolžnosti skupaj z naročnikom. Za vsako projektno nalogo oblikujemo projektni tim, ki ga sestavljajo tako delavci naše TOZD kot tudi strokovnjaki OZD naročnika.

Pri razvijanju in uvajanju novih organizacijskih rešitev je pomembno imeti pred očmi dejstvo, da je vsaka zamišljena in izoblikovana rešitev problema ali postopka v bistvu torzo vse dotlej, dokler ne zaživi v praksi.

Ker je naš cilj, ko že rečeno, dosega konkretne, praktične in merljive učinke, se držimo pravila, ne razvijati metod in rešitev, ki bi bile le teoretsko čiste, in bi predstavljale nekakšne vrhunske dosežke, temveč si prizadevamo izoblikovati predvsem rešitve, ki bodo neposredno v praksi uporabne. Temu, torej uporabnosti v konkretnih razmerah posameznega naročnika, posvečamo kar največjo pozornost. Treba je namreč v vsakem posameznem primeru upoštevati robne pogoje, kot so razpoložljivi kadri, lokacija in podobno.

Uvedene rešitve moramo seveda v praksi tudi preverjati. Pri uvajanju metod planiranja npr. enomesečnega plana se to često vleče tudi 3 do 4 mesece, da se pokaže, ali metoda ustreza ali ne.

Da bi se prepričali o kvaliteti uvedenih metod, so nam potrebne povratne informacije. Po zaključku projekta še vedno vzdržujemo z OZD naročnika določeno razdobje stalne stike da bi mu zagotovili, da bo novovpeljana metoda učinkovito funkcionirala. To »vzdrževalno« obdobje je seveda različno dolgo, pač odvisno od narave projektirane in uvedene rešitve.

Organizirano in poceni letovanje v lastnem kampu

V bližini Pulja je DO Iskra Kondenzatorji iz Semiča letos zgradila svoj počitniški kamp, ki bo omogočil njenim delavcem in njihovim družinam ceneno in ugodno počitnikovanje. Kako je nastajal kamp, kakšni so pogoji in organizacija letovanja, o vsem tem in še marsičem drugem smo se pogovarjali s tehnologom Markom Banovcem, članom komisije za odih in rekreacijo pri KOS DO ter vodjem tehnologije Francetom Klopčičem, prav tako članom iste komisije. Marko Banovec nam je o nastajanju in gradnji njihovega kampa v Premanturi povedal:

»Po večletnem odločanju v naši DO smo se končno ustavili v Premanturi, kjer smo si uredili prijetno letovišče, deset kilometrov oddaljeno od Pulja, prav blizu kampa Runke. Tam stoji trenutno osem počitniških prikolic, ki so že popolnoma opremljene. Zraven so tudi urejeni sanitarni prostori in vse, kar naši delavci potrebujejo za prijetno bivanje. Površina našega počitniškega prostora je okrog 2.400 m², na katerem je tudi možnost dodatnega postavljanja šotorov in ureditev rekreacijskega prostora za odbojko in balinanje, kar bomo verjetno zgradili v prihodnjih sezonah s pomočjo letoviščarjev in pa z lastno akcijo.

Naš kamp smo uredili na zelo poraščenem prostoru, kjer si prvotno sploh ni bilo mogoče predstavljati, da bi tu lahko nastal tako lep prostor za kampiranje. Ko smo očistili kamenje in grmičevje, smo potem ponovno zasadili 50 dreves. Delovna akcija za urejanje je bila organizirana preko sindikata in je, kot vidimo, zelo uspešna. Upam, da bodo naši delavci tukaj zadovoljni.«

Naše naslednje vprašanje pa je veljalo Francetu Klopčiču:

»Zadležni ste za razporejanje in organizacijo letovanja v vašem novem kampu v Premanturi. Kot vemo, je nekaj vaših delavcev tam že letovalo. Kaj so povedali? Kako imate organizirano razporejanje dopustov, kakšne so cene in podobno?»

Kolektivni dopust v DO Kondenzatorji

Sekretarja DO Iskra Kondenzatorji v Semiču Antona Horvata smo tik pred dopusti povprašali, kako so letos organizirali dopuste v njihovi DO.

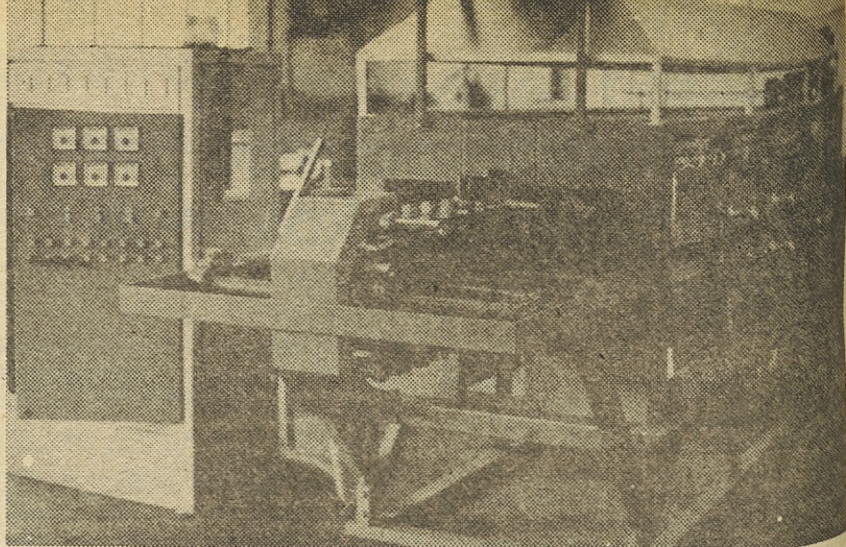
»Letos bomo imeli kolektivni dopust od 15. 7. do 31. 7. Dopust bo za vse, razen za tiste, ki delajo na vzdrževanju, v proizvodnji opreme in v proizvodnih oddelkih, kjer je to neobhodno potrebno za realizacijo domačih planov in dobavo domačim, zlasti pa tujim kupcem, za katere predhodno ni bilo na razpolago potrebnih materialov, in bomo jih dobili tik pred dopusti. Delalo bo okrog 300 delavcev, nekaj v proizvodnji kondenzatorjev, nekaj na proizvodnji opreme oz. na vzdrževanju.«

»Že januarja začnemo pri nas organizirati letovanje, predvsem z zbiranjem pripomb in predlogov za izboljšanje načina organizacije letovanja. Naša komisija se sestaja vsakih 14 dni, februarja pa objavimo razpis prijav za letovanje v našem kampu. Razpisni rok traja od enega do dveh mesecev, tako da imamo že aprila zbrane vse prijave in na njihovi podlagi naredimo razpored letovanj. Po objavi razporeda na oglasni deski in v našem Informatorju naredimo meseca maja dokončen razpored prijavljenecv po terminih in s tem razpis zaključimo. Za letos smo predvideli v naši DO kolektivni dopust in razporejanje delavcev je bilo zato težje. Predvideti je bilo treba, kdo bo koristil počitniške kapacitete v času kolektivnega dopusta. Razpis se je zato zavlekel skoraj do junija.

Letovanje v prikolicah se je začelo 18. junija, predvidoma pa bo zaključeno konec avgusta. Začetek letovanja je bil pogojen z izpolnitvijo nekaterih pogojev, predvsem z ureditvijo sanitarij v kampu. V prvi izmeni je bila prijavljena samo ena delavka, naslednje izmene pa so polno zasedene. Upamo, da se bodo delavci prijavljali za letovanje še za september, to pa je odvisno od vremena in od komentarjev, ki jih bodo medtem povedali naši delavci, kateri so že ali še bodo letovali v našem počitniškem kampu.

Prvi komentariji po vrnitvi so bili dokaj ugodni. Delavci so z ureditvijo kampa zelo zadovoljni. Hujših pripomb do sedaj ni bilo. Izmene trajajo 7 dni. Menjava je vsako soboto, ob 12. uri; ključne in vse potrebne informacije dobijo delavci predhodno v naši Iskri. Vsak delavec je dolžan prekontrolirati stanje v prikolicah ob prihodu in odhodu. Dolžan je tudi vzdrževati red.

Cena za najem prikolic je minimalna (še iz prejšnjega leta) in znaša za člane kolektiva 60 dinarjev, za nečlane 80 dinarjev na dan,

Impregirno napravo za rotorje zaganjalnikov preizkušajo.

TOVARNA DELOVNIH SREDSTEV

Doma izdelane zahtevne naprave

Boj za vsako devizo, stremenje k čimvečji kvaliteti, možnost uvedbe novih idej in izboljšav, znanje in sposobnosti — vse to in še več drugih stvari je privedlo strokovnjake novogoriške Iskre Avtoelektrike do odločitve, da poiskusijo doma narediti zahtevno impregirano napravo za rotorje in statorje izdelkov, ki jih izdelujejo v tej delovni organizaciji. Zamisel je bila uspešno realizirana, že od leta 1975 teh naprav ni potrebno več uvažati.

Delovni team pravkar končuje še eno tako napravo, zato nas je zanimalo v zvezi s tem nekoliko več. Obiskali smo Draga Štefaniča, vodjo projektivnega biroja v tovarni delovnih sredstev, ki nam je dejal:

»Impregirne naprave za rotorje in statorje naših izdelkov smo uvažali od firme RENGER iz ZRN vse do leta 1975. Zaradi težav pri uvozu, ki smo jih pričakovali in seveda tudi občutili, smo se v letu 1975 odločili za lastni razvoj in izdelavo prve take tehnološke naprave.

Projektivni biro Tovarne delovnih sredstev v času razvoja ni imel lahkega dela s konstrukcijo naprave, ob vseh dodatnih problemih vgradnih materialov, komponent in sklopov. Veliko tega smo morali osvojiti sami, pri izdelavi pa so pomembno vlogo odigrale tudi naša orodjarna ter splošna in elektrodela.

»Prva naprava za rotorje dinam se je izkazala za popolnoma posrečeno, kvalitetno in zanesljivo ter enostavno za upravljanje in vpenjanje rotorjev. Ta ugotovitev velja še danes, pred letom pa smo se zato lahko odločili za izdelavo naslednje, ki je prikazana na fotografiji. Za poznavalce bo zanimivo, da je ta naprava, ki je izdelana v tovarni, zelo preprosta, kar je 120 rotorjev na uro ob teži rotorja cca 8 kg.

Ob razvoju smo vnašali nove ideje in izboljšave s katerimi bomo dosegli še boljše kvaliteto in pocenitev naprave, veliko naporov pa smo vložili v zagotavljanje varnosti pri delu.

Sedanje stanje: sprojektirano imamo že tretjo napravo, četrta naprava za statorje alternatorjev je v razvoju.

Vzpodbudni rezultati in še težji uvozni pogoji so nas privedli k odločitvi: impregirne naprave postanejo dopolnilni proizvodni program TOZD DES, ki smo ga dodali že prej razvitim in osvojenim pnevmatskim stiskalnicam PS 12 in PS 26 z diferencialnim cilindrom.

To postaja tudi dopolnilni program DO Avtoelektrika, ki ga jutri lahko ponudimo tudi drugim TOZD in DO v SOZD Iskra.

Menimo, da je razvoj ene naprave za posamezno TOZD predrag, mi pa smo si pridobili že toliko izkušenj, da lahko trdimo, da smo sposobni razviti celo družino naprav od najmanjših do največjih pri čemer imamo v načrtu vpenjalni princip modularne gradnje ter izvršiti čimvečjo tipizacijo in standardizacijo.

To našo pobudo smo že posredovali teamu za tehnološko samoopremljanje, ki deluje v sklopu Projektnega teama za strateško raziskovalno področje 12: moderne skupne tehnološke in organizacijske osnove na nivoju SOZD Iskra.

Marko Rakušček

ISKRA — AVTOMATIKA

Podpis pogodbe

V četrtek, 23. junija so v sejni sobi poslovne stavbe Centra sistemov za avtomatizacijo podpisali pogodbo med avstrijsko firmo P.C. Wagner—Elektrohermit in delovno organizacijo Iskra—Avtomatika o prenosu celokupne proizvodnje in tehnologije naprav za plinsko gretje kretnic v Iskro. Pogodba hkrati zavezuje Avtomatiko, da bo za obdobje naslednjih šest let še dobavljala električni del naprav omenjeni avstrijski firmi.

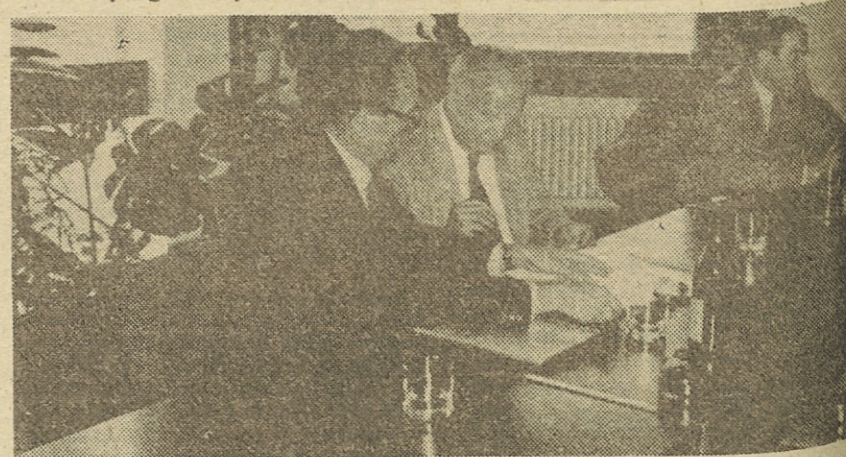
Obojestransko sodelovanje beleži že 15 let skupnega nastopa na železniškem

omrežju obeh evropskih držav. Do sedaj je iskrina delovna organizacija vgradila v jugoslovansko železniško omrežje že cca. 1500 teh naprav, na avstrijsko pa približno 1000. V Avtomatiki računajo, da se bodo s podpisom pogodbe odprle nove možnosti za izvoz tudi v preostale evropske države.

Podpisu pogodbe so poleg predstavnikov obeh podpisnic prisostvovali tudi predstavniki železniških organizacij iz Ljubljane, Zagreba, Ogulina in Reke. Ob priliki podpisa so jih naši delavci seznanili z možnostmi uporabe in nakupa kompletnega sistema za kretniško gretje.

Spoznam je v imenu delovne organizacije Avtomatika podpisal predsednik kolegijskega poslovodnega odbora, Marcel Božič v imenu avstrijske firme P.C. Wagner Elektrohermit pa gospod Richard Martin.

S.D.

za otroke pa zastoj. Delavci ne plačajo tudi ničesar drugega (elektrike, vode, itd.) imamo pa še nekaj prostih mest za postavitve šotorov, in sicer za 6 do 10 velikih šotorov, pa tudi za nekaj manjših. Cena za šotore je za družino 50 dinarjev dnevno, v to pa je vključena poraba vode, elektrike in še ostalo.

Zmogljivost celotnega kampa je osem prikolic in do 10 velikih šotorov, tako da bi lahko letovalo tedensko do štirideset ljudi v prikolicah in še prav toliko v šotorih.

Iskrin kamp v Runkah je oddaljen od Semiča približno 240 kilometrov, iz Semiča pa lahko pridemo do njega preko Reke in preko Ljubljane. Razdalja je v obeh smereh približno enaka. Vožnja traja 4 do 5 ur. So pa ugodne zveze tudi z vlaki in avtobusi. Bili smo pripravljene organizirati prevoz z našim šolskim kombijem, vendar med delavci ni bilo zanimanja za to, ker ima večina delavcev svoj lastni prevoz.

D.Ž.

PRIZNANJE ZA DOLOČITVNO USPEŠNO PUSLJANJE SOBILJANJE

Še eno lepo priznanje krasi vitrino novogoriške Iskre Avtoelektrike. Temu tri tisoč članskemu kolektivno priznanje pred dnevi podelili delavci idrijskega »Kolektorja« ob priliki praznovanja dvajsetletnice rasti in uspehov za dolgoletno uspešno sodelovanje.

Predsedstvo KO sindikata DO Avtoelektrika o poslovanju

Osrednja točka petkove seje predsedstva konference osnovnih organizacij ZS Iskre Avtoelektrike Nova Gorica je bila ocena, oziroma pregled poslovanja v prvih petih mesecih letošnjega leta. Sejo, (bila je 8. julija) je vodil predsednik KOOZS Boris Gregorič, udeležili pa so se člani predsedstva, predsedniki izvršilnih odborov, predstavniki DPO, glavni direktor Peter Mivšek s pomočniki ter direktorji nekaterih TOZD.

V uvodu je o težkih pogojih gospodarjenja spregovorila Aleksandra Kokeč, vodja službe za plan in analize. Njena splošna ocena poslovanja Iskre Avtoelektrike v prvih petih mesecih je bila zadovoljiva, poudarila pa je, da vseh planiranih ciljev nismo uspeli doseči.

Seveda je značilnih vzrokov več in so širšega pomena (zunanja nelikvidnost, povečanje obrestnih mer, letošnja večja inflacija itd.), na prvo mesto pa moramo žal še vedno postaviti neredno oskrbo z repromateriali. Le-teh pogostokrat ni, zato so potrebna prilagajanja v proizvodnji, spreminjanje prejšnjih kakovostnih materialov itd. Vse to opravičuje vzroke za nedoseganje nekaterih planskih ciljev.

Kljub vsem naštetim problemom pa bo po ugotovitvah tovarišice Kokaljeve polletni plan v celoti realiziran v tolminski Iskri, zelo blizu so tem ciljem

dice začetnega izpada pa so kljub temu še prisotne. Seveda pa je še kako razveseljivo, da obstajajo vse možnosti še večjega prodora na tuje, predvsem povsem nova tržišča, k novim kupcem.

Na investicijskem področju je v Avtoelektriki precej »živahno«. V zaključni fazi je nov objekt tovarne vžigalnih tuljav Bovec v dolini Trente v Soči, kjer potekajo le še zadnja dela, vsa strojna oprema pa je že zagotovljena. Pri gradnji obrata tovarne avtoelektričnih vžigalnih sistemov Tolmin v Rutu je prišlo do določenih zastojev, do kasnejšega pričetka del, zato se je tudi prvotna vrednost del zvišala, to pa narokuje ponoven postopek za pridobitev mnenj o zvišanju investicijskih sredstev.

Najpotrebnejša investicija — modernizacija in povečanje prepotrebni proizvodnih prostorov v tovarni odlitkov Komen je že tudi dobila zeleno luč, pozitivno mnenje republiške komisije

je že pridobljeno. Vsi potrebni sklepi so v prid pričetka gradnje, le-ta pa naj bi stekla že v tem mesecu.

Sklepno besedo o poslovanju je podal tudi glavni direktor Peter Mivšek, obširneje o poslovanju na DPO in v vseh samoupravnih organih pa bodo spregovorili po kolektivnem dopustu, ko bodo znani in zbrani prav vsi podatki iz letošnjega prvega polletja.

Predsedstvo je obravnavalo še rebalans plana sklada skupne porabe ter pravilnik o skladu vzajemne pomoči.
Marko Rakušček

9. MEDNARODNI SEMINAR

ISEMEC 83

Slovensko društvo za merilno-procesno tehniko bo priredilo 3. in 4. oktobra 1983 9. Mednarodni seminar o uporabi mikroprocesorjev v merilni in procesni tehniki ISEMEC '83. Seminar bo v času mednarodne razstave Sodobna elektronika na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Vodilna tema seminarja je: sistemski pristop k reševanju problemov v procesnih in merilnih sistemih. Prispeli referati bodo razdeljeni v naslednje skupine: analiza in modeliranje procesov, merilna in procesna programska oprema, optimalno usklajevanje oparturne in programske opreme ter merilne in regulacijske metode.

Namen seminarja je seznaniti udeležence z najnovjšimi dosežki na področju procesne in merilne tehnike doma in v svetu z referati priznanih tujih in domačih avtorjev, ki so namenjeni za strokovnjake iz organizacij združenega dela in s področja izobraževanja.

Vse dodatne informacije daje Slovensko društvo za merilno-procesno tehniko, Titova 50, 61000 Ljubljana, tel.: 316-886.

A.Boc

ISKRA — AVTOMATIKA

Interno izobraževanje

V TOZD Naprave in elementi za energetiko in teleinformatiko — delovne organizacije Avtomatika, smo v sektorju teleinformatike pripravili program internega izobraževanja za trinajst novosprejetih elektromehaničnikov.

Zahteva po dodatnem izobraževanju ni nastala slučajno. V našem proizvodnem procesu se namreč dnevno srečujemo z najsodobnejšo mikroročunalniško tehnologijo in zahtevnimi tehnološkimi postopki. Tako so se delavci, ki so bili poprej usposobljeni za delo na tekočem traku, z osvojitvijo novega proizvodnega procesa — sestavljanjem mikroročunalniških enot, morali dodatno izobraževati.

Ker je bil prvotni program presplošen in minimalno vezan s tehnološkim procesom, smo se odločili za sodelovanje s področjem za kadrovske zadeve v delovni skupnosti in sicer z delavci, ki so zadalženi za izobraževanje. V sodelovanju z našimi strokovnjaki so pripravili program s težiščem na alternativni tehnologiji mikroročunalniških komponent. Poleg tega smo v program vključili: samoupravno aktivnost v OZD, organizacijo poslovanja, delitev dohodka, elektronski sestavni deli, tehnološki in tehnični pripomočki, tehnologija proizvodnje, testiranje aparturne opreme in organizacija priprave in poslovanja proizvodnega procesa.

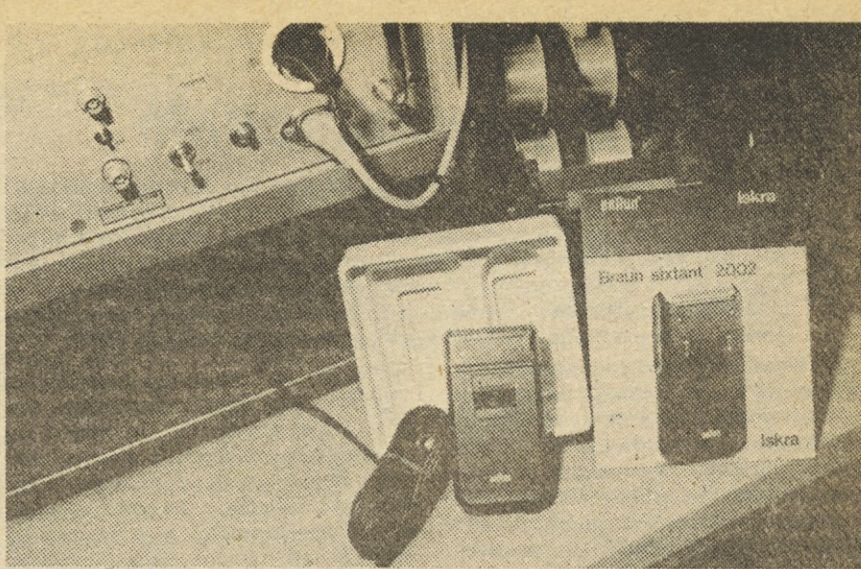
Predavanja so bila v prostorih Centra sistemov za avtomatizacijo v Stegnah, v času od 4. aprila do 27. maja. Po končanih predavanjih so slušatelji opravili tudi pismeni in ustni preizkus znanja. Vprašanja so med drugimi zajemala tudi predpise iz varstva pri delu. Izpitni rezultati so bili zelo uspešni. Izobraževalni program smo popestrili tudi s

ranje na tej lokaciji. Delavci Iskre Kiberneteke bodo imeli na voljo urejeno parkirišče za Orodjarno in začasno uredjen prostor v smeri proti Planiki. Pričakujemo, da bodo to sprejeli z razumevanjem, saj bodo gradbena dela jeseni zaključena. Naložba bo stala preko 25 milijonov din.
Alojz Boc

ZAHVALI

Dragi sodelavci!
Ob odhodu v pokoj, se rade volje spominjam let, ki sem jih preživela s sodelavci ERA in se zahvaljujem za prelepo darilo.
Želim vam obilo uspeha pri delu pa tudi osebne sreče
Ivanka Lavtar.

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem iz tozda MKD za iskreno pozornost in darilo in jim želim še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu
Francka Grlj.

V proizvodnji je že novi model brivnika »SIXTANT 2002«, najnovejši plod kooperacijskega sodelovanja Iskre in zahodnonemške firme Braun. Posnetek smo naredili na montažnem traku, saj se izdelek v skladiščih skorajda ne pojavi več — zahteve tržišča so tolikšne, da gredo aparati še »topli« v trgovine. Temu je prav gotovo vzrok tudi nizka in zato privlačna cena — 4180 dinarjev.

ogledom proizvodnje. S podelitvijo spričeval pa so si udeleženci pridobili kvalifikacijo za opravljanje del in nalog operativnega montažerja, katerega že opravljajo.

Splošna ugotovitev je, da se v Iskri

zavedamo potrebe po stalnem izobraževanju ob delu in spontanem osvajanju alternativnih tehnologij, ki zlasti v mikroročunalništvu prodirajo v vsa področja tehnike.

Marko Breskvar

Vse več Iskrinih elektromotorjev iz Sp. Idrije v danskem Danfossu

Danska firma Danfoss, ki je med največjimi in najkvalitetnejšimi proizvajalci kompresorjev za hladilne naprave v Evropi, je pred dnevi praznovala častljivo 50-letnico obstoja. Danfoss, ki ima svoje tovarne v petih državah in zaposluje 12 tisoč delavcev, je letos kljub recesiji svetovnega gospodarstva, povečal proizvodnjo za kar 50 odstotkov tako, da v Danfossovih tovarnah trenutno naredijo povprečno po 105 tisoč kompresorjev na teden. Ti zavidanja vredni podatki so še kako zanimivi tudi za Iskro, ki se je v zadnjih letih prebila med najpomembnejše poslovne partnerje tega danskega podjetja. Iskra, natančneje temeljna organizacija združenega dela Montaža iz Spodnje Idrije ki sodi v okvir delovne organizacije Široka potrošnja, je namreč med največjimi — če ne celo največjimi — nad Danfossovimi dobavitelji.

Sodelovanje med Iskro in Danfossom se je začelo leta 1971, ko so predstavniki Iskrine tovarne elektromotorjev v Železnikih z Danfossom podpisali desetletno pogodbo o sodelovanju. V Železnikih so za danskega partnerja izdelovali kompresorske motorje, od njega pa je Iskra uvažala kompresorje.

Leta 1977 so proizvodnjo kompresorskih motorjev preselili v idrijsko tovarno in od takrat smo Danfossu prodali že 2 milijona 200 tisoč elektromotorjev v vrednosti 50 milijonov nemških mark, pravijo v Iskri v Sp. Idriji. Vendar pa se je tesnejše sodelovanje razvilo šele v zadnjih dveh, treh letih, kar potrjujejo tudi podatki o prodaji: leta 1977 smo Danfossu prodali 52 tisoč motorjev, lani 600 tisoč, samo v prvem polletju letos pa že več kot 450 tisoč motorjev v vrednosti skoraj 10 milijonov mark.

Prihodnje leto naj bi se število Danfossu prodanih motorjev povečalo na milijon, v vrednosti 25 milijonov mark.

Leta 1981 je TOZD Montaža z Danfossom sklenila drugo pogodbo o dolgoročni proizvodni kooperaciji, v katero se je istega leta vključilo tudi Gorenje. Treba je povedati, da gre za tipično obliko dolgoročne proizvodne kooperacije, ki je omogočila, da smo tudi v Jugoslaviji (tovarna kompresorjev v Črnomlju, ki jo je zgradilo Gorenje) začeli proizvajati kompresorje, s čimer prihranimo precejšnjo vsoto deviz, saj smo kompresorje za hladilne naprave do leta 1981 v celoti uvažali.

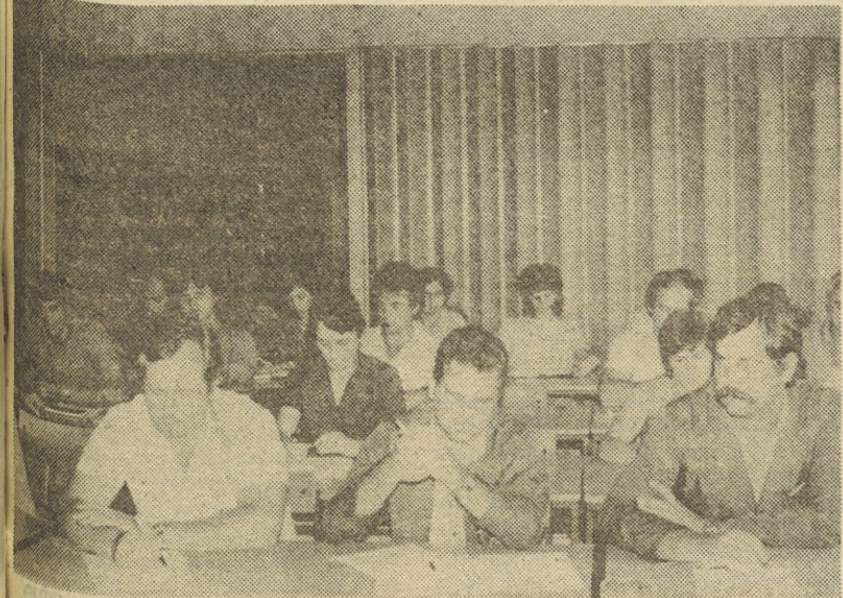
Potrebe po kompresorjih pa so precejšnje, saj je Jugoslavija velik proizvajalec hladilnikov in hladilnih skrinj. Po pogodbi izpred dveh let dobavlja Iskra Danfossu kompresorske motorje — pokrivajo kar četrtino njihovih potreb

po motorjih — za del vrednosti teh motorjev pa Danfoss dobavi Gorenju dele za kompresorje, ki jih v Črnomlju ne izdelujejo. V Gorenju tako izdelajo kompresorje ne da bi morali za njegove dele odšteti devizna sredstva. Te kompresorje potem vgradijo v končne izdelke (hladilniki, hladilne skrinje), večina teh izdelkov pa gre v izvoz. Jugoslavija s to kooperacijo prihrani 60 milijonov mark na leto.

Glede na to, da se pri Danfossu zanimajo za povečanje naročil Iskrinih elektromotorjev, pomeni da so tudi zadovoljni z njimi in da po tej plati ni nevarnosti, da se uspešno sodelovanje ne bi nadaljevalo tudi v prihodnje.

V minulih letih je bilo sicer nekaj težav predvsem zaradi omejevanja kooperacijskega sodelovanja, saj so pristojni organi obravnavali kooperacijske dobave enako kot ostali uvoz. Na srečo pa se je s časom tudi to vprašanje uredilo tako, da je na tem področju zdaj manj ovir.

Lani je bilo pri izvozu Iskrinih motorjev nekaj problemov s kvaliteto. Danfoss se je namreč odločil, da bo skušal recesijo prebroditi predvsem z večjo kakovostjo svoji izdelkov, kar mu je tudi uspelo. Zelo ostre zahteve glede kakovosti je seveda postavil tudi svojim dobaviteljem. S skrajnimi prizadevanji so v spodnjejidrijski tovarni uspeli ugoditi njegovim zahtevam tako, da letos praktično ni težav. Več težav pa je z izpolnjevanjem dobavnih rokov, ki jim le težko sledijo. Vzrok za to je predvsem pomanjkanje surovin in reprodukcijskega materiala. V TOZD Montaža zato upajo, da bodo z dobavitelji našli skupni jezik in da bodo odpravili težave z oskrbo z repromaterialom.
D.B.

S seje predsedstva KOO ZS.

tudi v tovarni vžigalnih tuljav v Bovecu ter v tovarni velikih zaganjalnikov, medtem ko bo nekoliko slabše v tovarni malih zaganjalnikov, v tovarni žarnic Ljubljana in v tovarni generatorjev in elektronike.

Rezultati na področju prodaje so nekoliko boljši. Ocenjujejo, da bo polletni plan dosežen 51 odstotno, vendar je tudi tu opaziti določena nihanja, saj so tudi potrošniki izdelkov Avtoelektrike v nezavidljivem položaju.

Doslej sicer ni bilo s strani kupcev kakih večjih zahtev po zmanjšanju dobav, v zadnjem času pa prav proizvajalci osebnih vozil omenjajo rahle spremembe, ki naj bi vodile v zmanjšanje količin.

Rahel izpad je bilo opaziti tudi na področju prodaje za drugo vgradnjo, prav tu pa obstajajo še možnosti planiranja večjih, oz. dodatnih količin.

Tudi na področju izvoza so bile določene težave, predvsem v prvih treh mesecih letošnjega leta, ko je bilo opaziti določa jšen izpad. Stanje se je v preostalih mesecih sicer močno popravilo, posled-

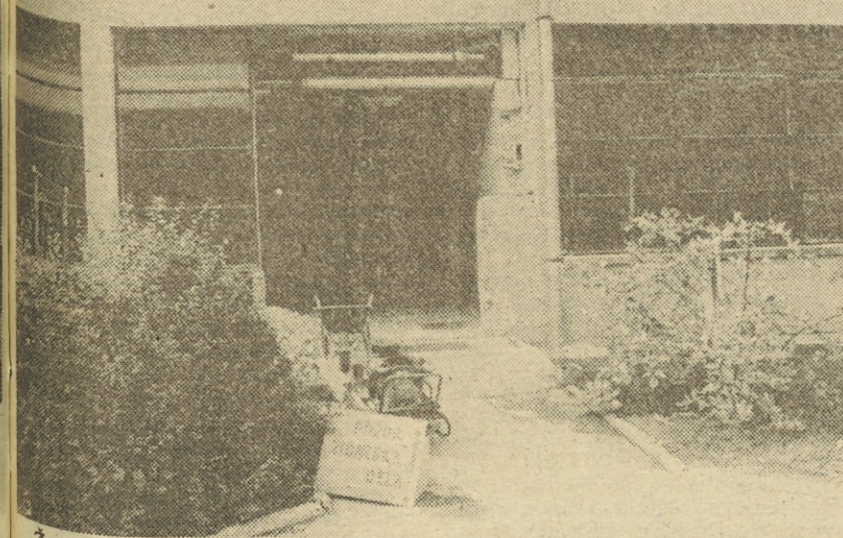
ISKRA KIBERNETIKA, KRANJ

Začetek gradnje ceste in parkirišč v Savski loki

V začetku kolektivnih dopustov bodo v Kranju začeli z rekonstrukcijo ceste od Iskre Kiberneteke v Savski loki proti Planiki. Nova cesta bo tekla ob obrežju Save, parkirni prostori pa bodo pred Iskro.

Sedanja cesta je v zelo slabem stanju, kar močno ogroža varnost uporabnikov, ki hodijo ali se vozijo na delo. Zato pomeni izgradnja nove ceste ob Savi in okrog 300 parkirnih prostorov pred Kiberneteke pomemben prispevek k urejanju Savske loke v Kranju.

Uporabnike moramo opozoriti, da v času gradbenih del ne bo možno parki-

Ze jeseni bo vhod v osrednje poslopje Tovarne TV sprejemnikov na Pržanu drugačen, primernejši kot doslej. Postopna rast tovarne je namreč zahtevala tudi prizidavo nekdanjega pomenu objekta primerne vhoda, tako da so vrsto let uporabljali kot glavnege tistega, ki je bil sicer namenjen za dovoz in odvoz materiala. Gradbena dela so že v polnem teku, največ pa bo narejenega med kolektivnim dopustom. To je tudi najracionalnejši način, saj je bilo med drugim treba odstraniti tudi predelno steno med orodjarno in vhodnim hodnikom ter jo začasno »nadomestiti« s platneno zave-

JEK se je preoblikovala

Letos, 21. aprila, je bila že osmič sklicana skupščina Jugoslovanske elektrotehniške komisije, (JEK) katere prvi predsednik je bil zadnjih devet let (od 1974 dalje) profesor dr. France Mlakar iz Instituta za kakovost in metodologijo. Ta organizacija je delovala polnih trideset let, za svojo osnovno nalogo pa si ves ta čas postavlja prizadevanje postaviti organiziranost dela na področju jugoslovanske standardizacije na sodobne osnove ter v sklad s prakso, ki jo uveljavlja Mednarodna elektrotehnična komisija (IEC).

Ustanovitev tega jugoslovanskega elektrotehničnega komiteja je pred desetletji spodbudil zvezni zavod za standardizacijo. Z ustanovitvijo JEK je bilo rešeno vprašanje organizirane in sistematizirane udeležbe velikega števila OZD v planiranju in izdelovanju jugoslovanskih standardov in tehniških normativov na področju elektrotehnike ter v spremljanju in obdelovanju delovnih gradiv IEC.

JEK je bila trdno zasidrana v celotnem jugoslovanskem gospodarstvu, na to kaže posebej dejstvo, da njeno članstvo pokriva vse jugoslovanske republike. V SR Srbiji jih je 46, v SR Hrvaški 33, v SR Sloveniji 32, v SR Bosni in Hercegovini 11, v SR Črni gori 3 in v SR Makedoniji 5.

Delo v JEK je bilo zelo živahno in je pridobil na ugledu, takoj vse bolj privabljal nove člane. Od leta 1974 dalje se je število njenih članov povečalo za 40 odstotkov. Preko JEK je bilo v tem razdobju (1974—1983) anotiranih skoraj 850 JUS standardov s področja elektrotehnike, na razne načine je bilo objavljenih skoraj 500 obvestil in člankov, zvezni zavod za standardizacijo pa je v njenem okviru (na osnovi ankete) izdelal »Dolgoročni program tehniške regulative na področju elektrotehnike.«

JEK je bila organizirana tako, da so v njej obstajale vse tiste vrste tehniških odborov (77 po številu), ki jih ima tudi IEC ter 69 tehniških pododborov (izmed skupno 128 v IEC) in en tehniški odbor po shemi CEE. Za uspeh dela JEK je šteti dejstvo, da je bilo v naši državi organizirano mednarodno zasedanje tehniškega odbora IEC, ob čemer je sodelovalo preko 1060 strokovnjakov iz vsega sveta. Pomembno mednarodno priznanje dela JEK je tudi v tem, da je bila Jugoslavija prvič izbrana za člana akcijskega odbora IEC leta 1980 v Stokholmu s mandatom za 6 let skupno z 11 drugimi industrijsko najrazvitejšimi deželami sveta. Jugoslavija je tudi prvič prevzela sekretariat enega izmed pododborov IEC (SC 31J), s čimer se je naša država uvrstila med 21 držav, ki imajo takšne sekretariate.

Poleg tega je bil leta 1980 profesor dr. France Mlakar za tri leta izvoljen za predsednika CEE.

Odrad izredne živahnosti dela v JEK pa je prav gotovo tudi dejstvo, da je bil na VII. skupščini in plenumu JEK sprejet tudi sklep o njenem organizacijskem preoblikovanju. Tako se je s tem JEK preoblikovala po eni strani v »Komisijo za koordinacijo jugoslovanske standardizacije na področju elektrotehnike« (oblikovana 1. 3. 1982), po drugi strani pa v »Skupnost za poslovno in plansko sodelovanje pri standardizaciji na področju elektrotehnike — Jugoslovanska elektrotehniška komisija JEK«. K tej skupnosti je v vlogi ustanovitelja do skupščine že pristopilo 52 OZD, rok za pristopanje pa je odprt do konca maja 1983. Njegov predsednik Skupnosti JEK je mag. Vitomir Kovačec iz firme Rade Končar v Zagrebu.

Predvideno je, da vsi dosedanja člani JEK postanejo člani te nove organizacijske oblike, ki naj bi zbrala vse organizacije združenega dela s področja elektrotehnike, ki so zainteresirane za področje standardizacije s ciljem, da se dogovore o skupnih nalogah, ki so povezane za različna področja standardizacije. Ta svoj interes bo komisija uve-

lavljal preko komisije za koordinacijo jugoslovanske standardizacije na področju elektrotehnike. Pri tem si bo prizadevala, da bodo komisije zveznega zavoda za standardizacijo določale take standarde, ki bodo izpopolnjevali sporazumevanje in pri tem ne bodo ovirali trgovine niti zavirali tehnološkega razvoja; mednarodne organizacije pa take standarde, ki bodo ustrezali članicam Skupnosti. Skupnost bo zaradi tega imela ustrezno število delegatov v Komisiji za koordinacijo jugoslovanske standardizacije na področju elektrotehnike, ki bodo zagotovili interese njenih članic.

Skupnost bo analizirala in reševala osnovne probleme pri zagotavljanju oblikovanja pogojev za izboljšanje skupnega dela na standardizaciji na področju elektrotehnike: tako finančne kot strokovne probleme večjega in bolj efikasnega sodelovanja strokovnjakov iz OZD v delu komisij za standarde Zveznega zavoda za standardizacijo v delu komisij mednarodnih organizacij za standardizacijo, posebno probleme pošiljanja teh strokovnjakov na mednarodne sestanke, potem probleme izdelave načrtov standardov, prevajanja, ustvarjanja in izpopolnjevanja kadrovske baze ipd.

Pri novi organizacijski shemi tako ne bo prihajalo do podvajanja pri delu z nemalokrat istimi člani v dveh komisijah, kot se je to pogosto dogajalo v preteklosti v odnosu JEK in SZS.

Komisija za standarde naj bi se po novem organizirala na isti način in po istih principih kot dosedanja tehnični odbori JEK. V tem smislu je tudi pripravljeno gradivo »Navodila o oblikovanju in načinu dela komisij za standarde na področju elektrotehnike«, po katerih se bodo vsi tehnični odbori JEK, ki so doslej delali na izdelavi načrtov jugoslovanskih standardov, transformirali v Komisije SZS za standarde. Na čelu teh komisij bodo predsedniki iz OZD, ki bodo delovali enako kot doslej sekretarji tehničnih odborov JEK. Te komisije bodo reševale iste naloge, kot jih je reševal tehnični odbor JEK tako na domačem, kot na mednarodnem nivoju. Komisija mora imeti tudi delovna telesa, ki bodo reševala specifična vprašanja, ki jih ali ne morejo ali pa iz kakršnihkoli pogojev nočejo reševati komisije za standarde (naprimer vprašanja izdelave mejnih standardov).

Grupa za elektrotehniko pri Zveznem zavodu za standardizacijo bo tudi v tem primeru objavljala koordinacijske, sekretarske in operativno-organizacijske posle komisij za standarde na področju elektrotehnike in skrbela za tekoče posle.

S predloženo transformacijo JEK, končno organizacijsko formo so potrdili na VIII plenumu, se bodo držali istih osnovnih ciljev, kakršne je doslej imel JEK, hkrati pa bo poskrbljeno za kontinuiteto v dosedanjih udeležbi v izdelavi standardov, v delu IEC in CEE in prevzemu IEC standardov. Te cilje pa bodo v bodoče ostvarjali prek komisij za standarde SZS in komisije za koordinacijo jugoslovanske standardizacije na področju elektrotehnike, ob katerih bo kot baza delovala Skupnost — JEK.

Tudi Iskrine OZD so že v preteklosti posvečale veliko pozornosti delu na standardizaciji. V komisije in odbore za pripravo standardov JUS ter standardov in tehniških predpisov narodne

Tovarne Industrije elementov v Stegnah vsako leto spreminijo podobo: Lani nov del Mikroelektronike, predlanskim razširjeni Magneti, letos pa investicija v Feritih.

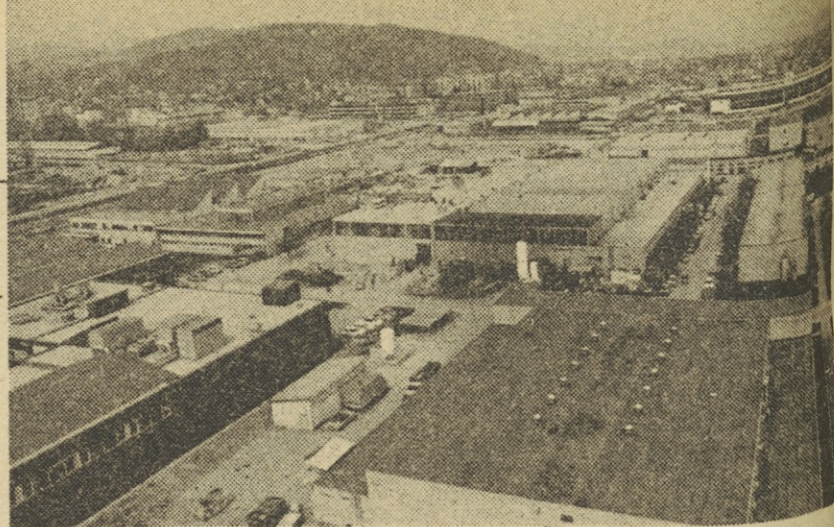
ISKRA — AVTOMATIKA

Vladimir Verhek v pokoju

V četrtek, 7. t.m. se je od sodelavcev iz TOZD Trzinje, delovna organizacija Avtomatika, poslovil Vladimir Verhek. V 30 letih, kolikor jih je preživel v Iskrinih delovnih, oz. temeljnih organizacijah je dodobra spoznal, spremljal in z vestnim delom ter aktivnim družbeno-političnim delovanjem vsebinsko prispeval k njenemu razvoju.

V 1978. letu je prišel v Avtomatiko, kjer je ostal do upokojitve. Pri opravljanju del in nalog vodje skladišča, kar je bil vseskozi, je spoznal in sodeloval z mnogimi sodelavci, ki so ga sprejeli kot prijetnega sotovariša, razumejajočega in pripravljene priskočiti na pomoč pri reševanju težav, ki jih tudi ni bilo malo.

Kot udeleženec NOB se tudi po končani vojni — pa vse do upokojitve ni odrekel družbeno-političnemu delovanju. Bil je sekretar OOOZK in predsednik delavskega sveta v Iskri Commerce, v Avtomatiki član kadrovske komisije pri OOOZK, predsednik komisije za odlikovanja pri aktivni Zveze borcev delovne organizacije, na terenu pa podpredsednik sveta v krajevni skupnosti in podpredsednik aktivna Zveze borcev, načelnik NZ, sodnik — porotnik itd. Prostega časa, ki bi ga lahko posvetil sebi in svojim najbližjim torej ni ostalo

Slovo od nekdanjih sodelavcev.

veliko. Kar ga je, ga je izkoristil za ribolov konjiček kateremu se bo sedaj lahko še v večji meri posvetil. Morda ne več za to, da se odpočije od dnevnih delovnih obveznosti, ki jih je vedno jemal

kot korektno izpopolnjevanje nalog pač pa kot sprostitve, ko se bo v mirnih urah večkrat spomnil tudi na tovariše, sodelavce, na katere ga vežejo dolga leta skupnega sodelovanja.

Vloga marketinga v inovacijskem procesu

Usmeritev organizacij združenega dela k potrošnikom z vsemi značilnostmi takšne usmeritve, je ena ob bistvenih komponent koncepta marketinga v planiranju celotne poslovne aktivnosti. Za uveljavitev svoje vloge v naših družbenoekonomskih odnosih mora marketing temeljiti na enakopravnih odnosih med proizvajalci, trgovci in potrošniki, vendar se pri tem ne sme opirati na razne metode psihološkega pritiska na potrošnika, čeprav se v naši praksi pri planiranju uporabe marketinških instrumentov večkrat pojavljajo določene ambicije po izkrivljanju enakopravnih odnosov med vsemi udeleženci v družbeni reprodukciji. Zato je potrebno opozoriti, da mora uresničevanje ekonomskega delovanja OZD kot proizvajalcev dobrin in storitev ali posrednikov v blagovnem prometu, temeljiti na odkrivanju in razumevanju potreb potrošnikov, ter na uveljavljanju dolgoročnih interesov na področju proizvodnje in menjave dobrin.

Samo v takih pogojih bo uporaba marketinških konceptov olajšala proces odločanja pri proizvajalcih in potrošnikih.

Gospodarske težave vplivajo na to, da se vse večji poudarek daje na marketing dejavnost (sprememba miselnosti). Vzrok za tako spremembo je v stalno rastoči zasičenosti tržišča, ki ga vedno bolj obvladajo kupci ob vse bolj rastočem tveganju, ki se pojavlja na področju prodaje. To je oblikovalo tako imenovano »tržišče kupca« sodobne oblike, ki na prvo mesto postavljajo povpraševanje in potem ponudbo.

obrambe so vključile svoje strokovne delavce. Koordinacijo in organizacijo v Iskri ter v precejšnjem številu primerov tudi neposredno pripravo za delo v teh komisijah in odborih izvaja Iskra Zorin, tozd Standardizacija.

Pristop in podpis samoupravnega sporazuma na skupščini, ki je bila 21. aprila, je torej tudi za Iskro velikega pomena, saj je naš interes intenzivno delati na tem področju tudi v novi organizacijski obliki. mak

V čem se torej razlikuje marketing od klasične prodajne politike in komercialnega poslovanja:

- področje prodaje prej ni poznalo znanstvene raziskave tržišča kot podlage za planiranje poslovne politike
- ni bilo funkcij: planiranja izdelkov (z vidika tržišča), odnos z javnostjo (publikacije), politika cen
- sistematizirane koordinacije in integracije funkcij za dosego enotnega cilja ni bilo

Marketing dejavnost lahko razdelimo v pet stopenj:

1. raziskava tržišča (misлити)
2. določitev cilja (spoznati)
3. postavitev plana (planirati)
4. izvedba plana (realizirati)
5. kontrola uspeha (kontrolirati)

Taka razporeditev stopenj marketing instrumentov kaže na identičnost s kroženim potekom zasnove marketinga. V industrijski proizvodnji bi moral marketing predstavljati najboljši informiran član industrijske proizvodnje, ki bi stalno zajemal informacijo o stanju lastne proizvodnje in prodaje konkurence z vzroki za neuspeh, novi ustvar-

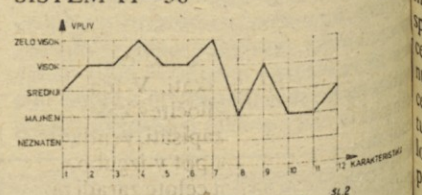
jeni izdelki z vzroki za neuspeh. Marketing služba bi morala kazati na uvedbo ali umik proizvodnega programa na velikost vplivov pri kreiranju novih izdelkov ali redesignu v smislu tržišča, tako, da bo ta izdelek, ki bo vizualno bolj opazen, funkcionalen, enostaven v uporabi, konkurenčen v ceni, itd.

Izdelek mora biti sposoben, da istosajno »govori« in sporoča kvaliteto, da je kvalitetnejši od konkurenčnega, ... Iz tega razloga bi morala marketing služba predstavljati zelo dober komunikacijski sistem, ki je sposoben realno predstavljati stanje na določenem tržišču tako, da se doseže predvideni cilj.

Marketing služba bi morala tesno sodelovati pri koncipiranju izdelkov z razvojem, kjer bi se odločalo o redesignu, vključevanju novih investicij, patentov ali tujega know-howa, smiselnosti nadgrajevanja z lastnim znanjem. Za lažje razumevanje sem navedel dva primera: sl.... in sl....

DEFINICIJA IZDELKA MORA DATI ČIMBOLJ JASEN ODGOVOR NA VELIKOST KARAKTERISTIČNIH VPLIVOV UVEDBE NOVEGA IZDELKA

PRIMER: MULTIMIKRORAČUNALNIŠKI TELEINFORMACIJSKI SISTEM TI-30

(Nadaljevanje na 7. strani)

Delavci z zoženo delovno sposobnostjo

(Nadaljevanje in konec)

»V praksi se srečujemo s pojavi tehnokratizma, s pojmovanji, ki delavca obravnavajo kot meznega delavca, kot poceni »delovno silo«. Tukaj bi lahko iskali odgovor na vprašanje, zakaj danes tudi v nekaterih OZD, tistih, ki smo jih zgradili in opremili v zadnjem desetletju že opozarjajo na hitro zmanjševanje delovne sposobnosti, na visoko invalidnost ipd.«

Iz gradiva slovenskih sindikatov »Humanizacija dela z vidika varstva pri delu, invalidskega varstva in zdravstvenega varstva«

8. V dveh temeljnih organizacijah bivše Iskre Elektromehanike je strokovni team po opisnem modelu začel delati. Vendar so po kratkem času aktivnosti prenehale. V prvi temeljni organizaciji je delo potekalo do faze, to je team predlagal delavskemu svetu, prve konkretne rešitve. V drugi temeljni organizaciji pa je delo teama prenehalo že v fazi biranja primarne dokumentacije o posameznih delavcih z zoženo delovno sposobnostjo.

Zakaj se je prvi poskus novega oz. spre-

»ljudi vznemirja, ki menijo, da je za bolj občutljiva področja (mednje vsekakor sodi tudi področje socialnih korektivov) boljše, če jih prepustimo stihijskemu razpletanju ipd.

Tretjo točko odpora predstavljajo deli strokovnih služb, posebno tistih, ki se ukvarjajo s študijem dela in časa, z analitiko dela, ki pri svojem delu uporabljajo pojem »standardni človek«. Za vse delavce, ki niso v normalnih območjih, pa smatrajo, da jih mora reševati socialna služba.

Četrta točka odpora, je locirana na organizacijski ravni neposrednih vodij dela. Mojstrom, delovodjem, vodjem oddelkov, delavnic in montažnih linij, skratka širši kategoriji neposrednih vodij dela je pogosto dana možnost, da delavcu »nekaj dajo«. Istočasno pa se delavci ob najrazličnejših težavah najprej obračajo prav nanje oziroma zaradi »neposredne« prisotnosti za težave delavcev najprej zvedo. V takem položaju opravljajo pomembne naloge kadrovske funkcije — ob organizacijskih strokovnih nalogah, za katere so pristojni. Ker jim vse te možnosti krepijo položaj in ugled, v ožjih delovnih sredinah, z nezapuščanjem gledajo na pobude »od zunaj«, da bi se del običajne problematike reševal po nekaj pravilih, bolj objektivno in strokovno ustrežneje.

9.

Dejstvo je, da je trenutno delo po modelu za reševanje delavcev z zoženo delovno sposobnostjo v zastoji. Dejstvo pa je tudi, da se bo delo v tej smeri moralo nadaljevati. Za ta namen so zelo dragocene dosedanje izkušnje in spoznanja.

1. Nekatera opažanja in značilni zaključki teama v prvi temeljni organizaciji

Že v prvi fazi zbiranja primarne dokumentacije o posameznih delavcih (v izrazito ženskem delovnem kolektivu je šlo izključno za delavke z zoženo delovno sposobnostjo) so nekaj delavk zadovoljivo rešili po dotedanjem (starem) načinu, brez odločitve strokovnega teama. V tem času so se namreč pokazale nekatere nove možnosti za rešitve, čemer pa je nedvomno pripomogla tudi celovitejša predstavitev problematike teh delavk v samem strokovnem teamu.

Tako so npr. eno delavko, ki stalno ni dosegala norme, rešili tako, da je delala še naprej v proizvodni liniji, osebni dohodek pa je dobivala »po času«, in to povprečni osebni dohodek vseh delavk na liniji. Drugo delavko, ki tudi stalno ni dosegala norme, pa so dali za »urejevalko«, to je na delo po času, z višjo stopnjo zahtevnosti dela, kjer je poznala (obvladala) vse operacije na eni liniji.

Strokovni team je kljub zbrani primarni dokumentaciji (v standardnem obsegu) tudi oddalil dokončno odločitev in zahteval dodatno dokumentacijo. Tako je v enem konkretnem primeru, ko so delavko (po starem načinu) premestili na delo »obračunovalke«, zahteval dopolnitev socialne anamneze, dodatni razgovor z delavko in osebnostni test. Postavil je namreč hipotezo, da delavka tudi na novem delu ni zadovoljna zaradi nerealnih pričakovanj, ki se v tem delovnem okolju ne morejo uresničiti in da bi jo v tem primeru kazalo usmeriti v nadaljnje solanje.

Strokovni team je v enem primeru prišel do spoznanja, da je delavka zrela za obravnavo na invalidski komisiji, ker že izpolnjuje vse pogoje. Vendar jo ni prepustil takemu načinu reševanja temveč je zadalžil ožjo skupino v sestavi zdravnik, tehnolog in delavec varstva pri delu, da si ogleda delokrog, ki bi delavki najbolj ustrežal (njenim omejenim sposobnostim in tudi osebnim željam) in poda mnenje.

V primeru, ko je strokovni team spoznal, da so psihosomatske motnje delavke prevelike, da bi uspešno izpolnjevala delovne obveznosti na kateremkoli drugem delokrogu, je predlagal prvo splošno rešitev, to je soli-

Vloga marketinga v inovacijskem procesu

(Nadaljevanje s 6. strani)

LEGENDA KARAKTERISTIK:

- 1 - stopnja zasnovane aparature opreme
- 2 - stopnja zasnovane programske opreme
- 3 - stopnja kakovosti in zanesljivosti
- 4 - zahtevnost in kompleksnost sistema
- 5 - razvojni stroški
- 6 - konkurenčnost v YU
- 7 - konkurenčnost izven YU
- 8 - velikost tržišča v YU
- 9 - velikost tržišča izven YU
- 10 - poenotenost z drugimi sistemi
- 11 - ostanek dohodka od prodanih sistemov
- 12 - življenjska doba

DIAGRAMA KARAKTERISTIČNIH VPLIVOV UVEDBE NOVEGA IZDELKA JE RAZVIDNO:
 - nov izdelek nima visoke življenjske dobe. Predpostavlja se, da je v tej inovacijski verigi zasnovan že bolj sodoben sistem in se na njem dela.
 - nov izdelek ni poenoten z široko uporabo. Proizvodnja ima velike stroške z majhno serijo, produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost so na precejšnji ravni.
 - ostanek dohodka je majhen in so sodelovanja naslednji bolj sodoben sistem inovativne verige minimalna. To narekuje daljšo dobo razvoja novega izdelka (izgubljanje trga).
 - tržišče v Jugoslaviji je premajhno za uveljavitev izdelka v večjih serijah. To narekuje uveljavitev izdelka izven Jugoslavije, toda:
 a) cena izdelka je previsoka zaradi velikih stroškov v repro verigi nastajanja izdelka
 b) izdelek je zasnovan na visoki stopnji zanesljivosti, toda reprodukcijska veriga tega ne more zagotoviti (prevelika opremljenost)

v skladu z zgoraj opisanimi pomanjkljivostmi razvojno-tehnološko zahtevni programov se da tudi postaviti diagram karakterističnih vplivov subjektov, kateri direktno nastopajo v reprodukcijski verigi navedenega sistema

DO ISKRA - AVTOMATIKA in predlogi za odpravo pomanjkljivosti.

- LEGENDA KRATIC:**
- TT - TOZD trženje
 - TRI - TOZD razvojni inštitut
 - TS - TOZD proizvodnja sistemov
 - TN - TOZD proizvodnja naprav
 - DSSZ - delovna skupnost za skupne zadeve

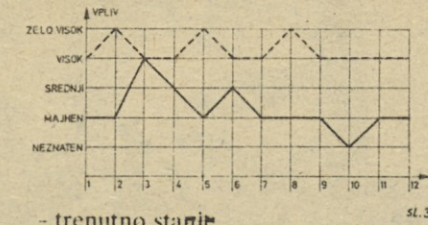
KOORDINACIJSKI SVET ZSMS ŠIROKE POTROŠNJE

Mladi in problemi delovne organizacije

Na zadnjem sestanku pred obdobjem letošnjih dopustov so se zbrali člani koordinacijskega sveta ZSMS Široke potrošnje v petek, 8. julija na Pržanu. Obravnavali so podobna vprašanja kot so jih člani drugih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov Široke potrošnje v tem času - kako je s poslovanjem v prvih letošnjih mesecih; kako je s poglobitimi težavami v zvezi z zagotavljanjem likvidnosti in seveda - področje cen.

Prav za slednje vprašanje, ki je v teh dneh prav na vrhuncu pozornosti, so mladi potrdili, da se v celoti strinjajo z zaključkom družbenopolitičnih in samoupravnih organov, ki so v vseh temeljnih organizacijah Široke potrošnje sprejeli sklep, da na uradno odobritev cen ni več mogoče čakati. V tem trenutku na dokončno odločitev kako bo s cenami še ni mogoče zapisati, vendar so tudi mladi ocenili, da pot v izgubo delovne organizacije kot celote zaradi popolnoma neurejene politike oblikovanja

Prav za slednje vprašanje, ki je v teh dneh prav na vrhuncu pozornosti, so mladi potrdili, da se v celoti strinjajo z zaključkom družbenopolitičnih in samoupravnih organov, ki so v vseh temeljnih organizacijah Široke potrošnje sprejeli sklep, da na uradno odobritev cen ni več mogoče čakati. V tem trenutku na dokončno odločitev kako bo s cenami še ni mogoče zapisati, vendar so tudi mladi ocenili, da pot v izgubo delovne organizacije kot celote zaradi popolnoma neurejene politike oblikovanja

- trenutno stanje
 --- željeno stanje

- 1 - Vloga in vpliv TOZD skupnega pomena (TRI, TT) v inovativni verigi
- 2 - Vloga kadrovske-izobraževalne službe v DSSZ
- 3 - Vloga proizvodnega subjekta TS
- 4 - Vloga proizvodnega subjekta TN
- 5 - Sodelava med TRI in TT
- 6 - Sodelava TRI z zunanjimi RR institucijami
- 7 - Selektivna politika kadrovanja in izobraževanja
- 8 - Selektivna politika RR nalog
- 9 - Delitev in selekcioniranje dejavnosti TS in TN
- 10 - Vlaganja v sodobno razvojno proizvodno opremo
- 11 - Skrb za doseg proizvodne kakovosti v TS, TN
- 12 - Vloga informacijskega sistema za izvajanje tehnično-strokovnih in poslovnih odločitev

Strategija zastavljene inovacijske dejavnosti je lahko učinkovita le tedaj, če je v začetku ambiciozno zastavljena v dolgoročne cilje, kjer se zavestno vključujejo vsa sodobna tehnična in komunikacijska sredstva ter vsa aktualna naravnoslovno tehnična in družboslovna znanja aplikativnih znanosti tudi jutrišnjega dne.

Pred seboj je vseskozi treba imeti cilje inovacijskega sestavljenega procesa in sicer kako doseči svetovni vrh industrijske proizvodnje tako v kvaliteti kot cen izdelkov v skladu s širšimi družbenimi kriteriji. Prikazani model inovacijskega procesa kvalitativnega vpliva proizvodnje ter način marketinga v inovacijski verigi nista edina pomembna faktorja, hočem poudariti, da tako dobro zastavljen model inovacijskega procesa ni dober, če ga vsi udeleženci v inovacijski verigi ne spoštujejo in izvajajo.

Združitev aktualnega znanja v inovacijskem procesu je najmočnejše orodje moderne dobe, ažurnost akcije pa največja kvaliteta (modela) inovacijskega procesa.

Safet Mededović

ISKRA AVTOMATIKA

Občinsko tekmovanje kovinarjev

Dne 21. maja 1983 je bilo v novomeški občini 2. občinsko tekmovanje kovinarjev. Tekmovanje je bilo sestavljeno iz teoretičnega dela in sicer:

- poznavanje samoupravljanja
- poznavanje varstva pri delu
- poznavanje stroke in praktičnega dela
- praktično delo
- produktivnost

Iz naše TOZD Napajalna naprave - delovna organizacija Avtomatika sta se tekmovanja udeležila 2 tekmovalca in sicer: Slak Stefan in skupini konstrukcijski ključavničar, Rajnar Stane v skupini orodjar in dosegla dobre rezultate: Stefan Slak je v svoji skupini zasedel 2. mesto Stane Rajnar je v svoji skupini zasedel 3. mesto

Tekmovanje se organizira vsako leto, zato spodbujamo zaposlene v naši TOZD za tovrstno tekmovanje v prihodnjem letu.

Irena Artač

spregledovati neodgovornosti, neustrezne kvalitete izdelkov zaradi malomarnega dela itd.

Na sestanku koordinacijskega sveta je tekla tudi beseda o dejavnosti mladih v osnovnih organizacijah, o vključevanju mladih v mladinske delovne akcije letošnjega poletja in o delu skupnega mladinskega organa Široke potrošnje po letošnjih kolektivnih dopustih. Morda le drobna zanimivost - tudi letos imajo mladi v načrtu tradicionalno srečanje mladih Široke potrošnje, ki naj bi bilo predvidoma konec septembra.

Stane Fleischman

trenutno vsi rešeni, tako v pogledu osebnih dohodkov oziroma socialne varnosti kot tudi v pogledu zadovoljstva z delom, toda le z nepravilnimi oz. nelegalnimi (»potvorjenimi«) rešitvami. Smemo sklepati, da je bila za pripravljenost delovati po novem, bolj strokovno, skratka po izdelanem modelu, želja po legalizaciji nelegalnega (potvorjenega). S takim ozadjem seveda stvar ni mogla uspeti.

Med drobnimi, vendar pomembnimi vtisi bi veljalo izpostaviti spoznanje o izredno velikem pomenu psihološke dokumentacije pri predstavitvi problematike posameznega delavca. Izkazalo se je, da npr. nad 20 let stare ugotovitve pri psihološkem testu dajejo odločne razlage za težave na vsej »prehojeni poti« posameznega delavca.

10.

Ob zaključku tega pisanja mi misel uhaja na dogodke l. 1976, ko je bilo v Kranju posvetovanje o pogojih del na tekočih trakovih, ki ga je organizirala Zveza sindikatov Jugoslavije. Takratni predsednik sindikata ZP Iskra je poslal v delovne organizacije poseben vprašalnik s poglavji: obolenja delavcev na tekočih trakovih, položaj žensk na

tekočih trakovih, privajanje na delo ob tekočih trakovih ter hitrost dela in problem delovnih norm. Med referati na tem posvetovanju se je pojavil anonimni referat, ki je bil dobesedni odgovor ene izmed delovnih organizacij Iskre na omenjeni vprašalnik.

Prav sramežljivo je Iskra prispevala svoj delež k razpravi o pomembnih vidikih področja, ki mu danes rečemo humanizacija dela. Kaj pa danes? V Iskri imamo za seboj drugo strokovno konferenco na temo humanizacija dela in tretjo strokovno konferenco na temo zdravstveno varstvo v TOZD in DO. Prav gotovo pomemben napredek!

Model za reševanje delavcev z zoženo delovno sposobnostjo je bil na obeh strokovnih konferencah Iskre deležen precejšnje pozornosti. Pomembno mesto pa je dobil tudi na lanskoletnem kadrovskem posvetu SOZD Iskra. Danes lahko govorimo že o modelih, saj so v vrsti delovnih organizacij zaznavni vsaj zametki novih pristopov za preprečevanje vsega tistega, česar nečemo. Predvsem za preprečevanje bolezenskega staleža in invalidnosti.

Z modelom, oz. modeli za reševanje delavcev z zoženo sposobnostjo zasledimo v po-

prekrija s težkimi zavesami barv kot bi se bala, da ji bo globina pogoltnila ustvarjalno zamisel.

Slikarkino poglavitno izrazno sredstvo je barva. S tem slikarskim medijem prenaša Brigita Požegar vso bogato bero čustev in razpoloženj na svoja platna. V razgibane barvne gmote, ki ne poznajo velikih kontrastov, temveč le globoko zamolknost tonov, je vpeta slikarkina močno introvertirana osebnost, njen spoznavni in predvsem emocionalni svet.

Neposreden prenos umetničnega notranjega doživljanja s pomočjo amorfnih monohromnih ali polihromnih slikarskih sestavin na slikarsko platno ob doslednem zavračanju predmetnosti postavlja avtoričino delo na stilno področje abstraktnega ekspresionizma, stilno smer, ki je dovolj odprta, da bo lahko tudi za naprej vključevala v svoj sestav spontane impulze slikarkine ustvarjalne narave.

Kazimir Mohar

Dr. Cene Avguštin govori ob odprtju razstave Brigite Požegar.

Po prvem mednarodnem šahovskem turnirju Iskra '83

Priljubljeni odbor Šahovskega društva Iskra v sestavi Stane Preskar, Hugo Zaplotnik, Pavle Sešek, Drago Čopič, Anton Preinfalk, Vito Šoukal, Dane Černe, Bogdan Brezigar in drugi si je zastavil zelo odgovorno in zahtevno nalogo, da za 10-letnico društva organizira mednarodni turnir. Pokroviteljstvo je prevzela Iskra Invest servis, Iskra Zmaj, Iskra Avtomatika, Iskra Žarnice, Iskra Trbovlje in Ljubljanska banka.

Inozemske udeležence smo pridobili prek sosednih nacionalnih šahovskih zvez. Uspeh je bil polovičen. Kvaliteta udeležencev je bila pod pričakovano. Pri organizaciji prihodnjih turnirjev bomo morali dobiti igralce z osebnimi stiki. Razmisliti bomo morali tudi o ustreznem terminu. Kljub tem uvodnim težavam pa se je turnir uspešno odvijal. Dovolj je bila informirana vsa jugoslovanska in tuja šahovska javnost.

Na turnirju je od udeležencev največ prikazal Janez Barle. Redno je hodil v službo in še z lahkoto premagoval nasprotnike. Poraz sta morala priznati vlemojster Dragutin Šahović in Constantine Ionescu. Težave je imel samo z Orlom.

Ionescu je pridno nabiral točke s slabšimi nasprotniki, z močnejšimi pa je remiziral. Prikazal je zelo zrelo igro. Med igralci, ki so si delili tretje do sedmo mesto moramo posebej pohvaliti 25-letnega Oskarja Orla. Dosegel je dva pomembna naslova, prvi bal za mojstra FIDE in naslov nacionalnega jugoslovanskega mojstra. Bil je tudi

izredno borben in je vse remije sprejel, ko so bile izčrpane vse možnosti za zmago. Nesrečno je izgubil samo s Ceschio, ko je hotel preveč.

Iztok Jelen, Nedeljko Kelečević in Nikola Karaklajić so bili premalo borbeni. Prehitro so se odločali za neodločene rezultate. S svojim šahovskim znanjem bi morali pokazati veliko več.

Veliko bolj borben pa je bil madžarski gost Pal Petran. Smolo je imel samo z italijanskima igralcema Ceschio in Brunom.

Od ostalih slovenskih igralcev je še najbolj dopadljivo igro prikazal Leon Gostiša. Razvija se v solidnega igralca, ki mu še manjkajo izkušnje. Delno pa je razočaral Bogdan Podlesnik. Mladi mojster Podlesnik je večkrat napačno ocenil svoje pozicije in celo spregledoval figure. Opravičilo za slabšo igro ima nedvomno v tem, da je med turnirjem pridno študiral in opravljal izpite.

Najmlajši udeleženec Matjaž Justin pa kljub temu, da je največ presedel za šahovnico ni vedno našel najboljših potez. Pridobil si pa je velik praktičnih izkušenj, ki mu bodo koristile pri nadaljnjem šahovskem razvoju. To lahko trdimo za vse naše udeležence.

Po prikazani igri je turnir po kvaliteti zelo nihal. Dosti je bilo neodločenih izidov. Nekatere partije pa so bile izredno lepe.

Veliko prezgodaj je še, da bi dali dokončno oceno o uspehu turnirja, Osnovni namen, da nudimo našim šahistom priložnost, da pokažejo svoje znanje in sposobnosti v dvobojih z mednarodnimi šahisti pa je bil dosežen. Oskarju Orlu pa je celo uspelo, da si je priboril višji šahovski naslov. Po organizacijski strani pa se bomo morali še veliko naučiti, čeprav večjih spodsrljajev na turnirju ni bilo. Smo pač samo amaterski delavci in je bil to prvi večji turnir.

Bogdan Brezigar

sameznih delovnih organizacijah pr. dvsem dva cilja:

- izvesti postopen prehod od stihijskega in manj strokovnega k organiziranemu in bolj strokovnemu reševanju posameznih primerov in
- ugotoviti obseg tovrstne problematike, njeno povezavo s poslovnimi odločitvami in poslovnimi rezultati delovne organizacije, s širšimi družbenimi pojavi in procesi, predvsem pa ugotoviti povezavo z večplastnimi delovnimi pogoji (delovnim okoljem in delovnimi razmerami).

V ozadju teh prizadevanj pa so še precej bolj pomembne stvari. Bolje organizirano in bolj strokovno reševanje delavcev z zoženo delovno sposobnostjo pomeni namreč tudi močno spodbudo trem pomembnim »gibanjem« v združenem delu nasploh in v delovnih organizacijah Iskre posebej:

- hitrejšemu razvoju celovitega modernega in humanizacijsko usmerjenega varstva pri delu,
- hitrejšemu uveljavljanju koncepta tako imenovane zgodnje rehabilitacije delavcev in razvijanju konkretnih oblik ter
- bolj kakovostnemu obravnavanju »živega dela« v delovnem procesu.

P. Polak

V Šentjerneju radi berejo glasilo

»Iskra«

Pri glasilu Iskra smo si že dolgo na jasnem, da je v tistih Iskrinih delovnih organizacijah, ki imajo dobrega in marljivega novinarja, tudi branost našega tednika dobra. Tam kjer tega ni, se po vratarnicah, stopniščih in še kje druge nabirajo zavoji starih glasil. Do neke mere to tudi ni čudno: če se neka delovna organizacija ne pojavlja v glasilu, se bodo tudi delavci tega kolektiva postopoma odtujili ali pa celo zahtevali ustanovitev lastnega glasila. »Lep« tak primer je Iskrin kranjski bazen.

V Šentjerneju, v Iskri, takšnih problemov nimajo. Do nedavnega so imeli zelo dobrega in pridnega novinarja zdaj že pokojnega Franca Kotarja. Po njegovi zaslugi so bili članki o šentjernejski Iskri, naj bo iz temeljne organizacije Upori ali HIPOT, domala, v vsaki številki našega tednika in glasilo Iskra je resnično postalo njihovo. V vratarnici tako zdaj ni več kupov nedotaknjenih izvodov. Ljudje ga radi berejo, nekaj zaslug pri tem pa ima tudi boljši način razpečevanja glasila med delavce.

Prav po zaslugi Franca Kotarja pa so v Uporih in pred kratkim tudi v HIPOT ustanovili interno glasilo, oziroma Bilten, kot mu pravijo. V Uporih ga ureja Mira Golc, ki je sicer pravica v Skupnih službah tamkajšnjih dveh temeljnih organizacij.

Bilten je začel v Uporih izhajati pred dobrim letom dni. Izide približno enkrat na mesec, oziroma takrat, ko se uredniki nabere dovolj gradiva. Zadnja številka, ki nam jo je pokazala, je uvodoma poročala o poslovanju temeljne organizacije, nekaj je bilo napisanega

tudi o dnevu Iskre in dnevu borca, pa o bližnjih počitnicah itd.

V biltenu je najbolj brana rubrika Vaše vprašanje, vaš odgovor. V njej so predvsem anonimni prispevki o stvareh, ki se jih ljudje, žal, ne upajo povedati na glas. Svoje trditve, razmišljanja in vprašanja lahko delavke in delavci iz Usorov posredujejo uredništvu preko posebne skrinjice, ki je obešena ob vhodu v prostore družbene prehrane, na uredništvu biltena pa potem zahtevajo od ustreznih služb odgovor na ta vprašanja oziroma trditve. V večini primerov ne gre za nikakršna obrekovanja, pač pa to skrinjico izkoriščajo bolj za smešne stvari, s tem pa povečujejo posredno tudi branost samega biltena.

Ob tem je razveseljivo in zanimivo še nekaj, kar pa je spet zasluga našega pokojnega prijatelja in sodelavca Franca Kotarja: kljub dvema biltenoma — v Uporih in HIPOT — se branost glasila Iskra še povečuje.

Dr

NOVA KNJIGA

Tone Svetina: Med nebom in peklom

Tudi v svojem najnovejšem romanu »Med nebom in peklom« v dveh knjigah je Tone Svetina ostal zvest svojemu načinu pisanja, izražanja in tematiki. V obsežnem romanesknem delu se je realistično in izredno fabulativno lotil široke, kar za fresko obsežnega, opisa in umetniške upodobitve družinske kronike trdnih Slovencev in kmetov Maslovih, po domače Bečanovih z Ostrožnega vrha v Brkinih. Če je v »Ukani« posegel izključno v vojni čas svoje rodne ožje Gorenjske, potem se je v tem romanu polotil opisovanja zgod in nezgod primorske družine ter je tako svoje dogajanje prenesel v Slovensko primorje, konkretno v Brkine, pri čemer je razpotegnil tudi čas — od začetkov tega stoletja pa do današnjih dni, osem desetletij torej, pri čemer je seveda vrh dogajanja in romana postavil v čas narodnoosvobodilnega boja in druge svetovne vojne.

Ce na kratko sumiramo zgodbo tega večplastnega romana nam bo tudi hkrati takoj jasno, čemu se je Svetina polotil prav te tematike. Kot smo že zapisali, je v ospredju romana kot rdeča nit usoda, življenje in smrt slovenske kmečke družine Maslovih, ki v vsem času ob enajstih otrocih doživljanjo najprej italijansko priključitev Primorske k Italiji, trpljenje pod fašističnim jarmom, začetek druge svetovne vojne, vseljidski odpor in partizanski, v katero se vključi celotna družina Bečanovih, in eden izmed sinov, Karlo, postane narodni heroj, medtem ko mati Bečanka umre v Auschwitzu grozljive smrti, še živo jo požro tamkajšnji krematoriji.

In ob tej družinski pripovedi ali kroniki je Svetina postavil tudi dokaj zanimivo in utemeljeno protigrlo, to pa so fašistični oblastniki in policaji, ki nikakor ne morejo do živega tem trdovratnim, ponosnim in zavrnim ljudem pa četudi imajo na voljo vsa sredstva, od moderne tehnike do oblasti. Skozi like fašistov, italijanskih generalov in oficirjev, skozi vzdušje stanja v Trstu in na Primorskem pod fašizmom se je Svetini posrečilo, da je pripoved s to protigrlo še bolj zdramatiziral, vnesel je vanjo določeno napetost, ki nenehno priteguje bralca, pri vsem tem pa je prav s temi temnimi, skoraj črnimi barvami na tej freski še kako osvetlil ne samo družino. Maslovih, temveč vseh naših primorskih ljudi, ki so se vsak po svoje borili za svojo identiteto, jezik, pravico do obstoja in za svobodo. Pa naj bo to župnik Sirk, ta brkinski Čedermac, ki odlično predstavlja zavedno primorsko duhovščino, ali sosed Osojnik, predvojni tigrovec in jugoslovanski obveščevalec, tipičen predstavnik nacionalno zavednega primorskega Slovence do številnih drugih nastopajočih, ki so vsi orisani živo, dramatično vpleteni v potek pripovedi ter tako z vsemi niansami in posebnostmi živopisno dopolnjuje in pestrijo to romaneskno fresko o slovenskem odporu na Primorskem.

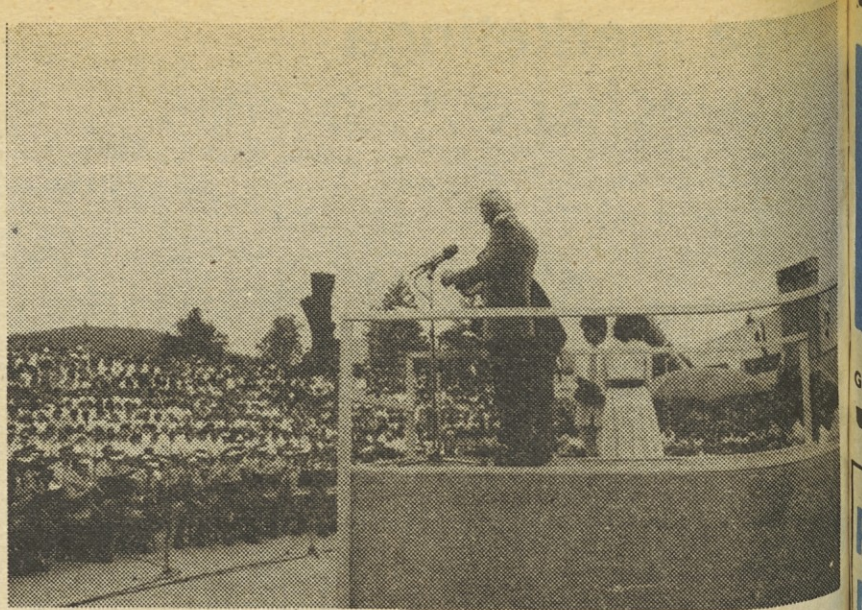
Svetina skuša biti čim bolj objektiven do svojih junakov, pa naj bodo ti s pozitivnim ali negativnim predznakom. Takšni so fašisti od policijskega komisarja Losanne, ki za svoj boj proti partizanom prejme plačilo v Trstu, ko so ga osvobodile enote JA pa do narodnega heroja Karla Masla, katerega pot na kalvarijo je pistaelj osvetlil objektivno in prizadeto, pri čemer se je tudi kritično lotil tako imenovanega »vojvodstva« med partizani pa tudi včasih krivičnih smrtnih obsodb za resnične malenkosti.

Čez vso to gosto, z dogodki dramatičnostjo, grozo pa tudi lepoto in čustvom prepolno pripoved pa kot antični tragični lik stoji podoba Maslove mame, matere enajstih otrok, pobožne, akarakterno in človeško neomajne slovenske matere, ki s svojo visoko, naravno etiko in velikansko ljubeznijo prežarja celoten roman ter tragično, grozljivo ikonča, v nemškem taborišču smrti samo zato, ker je bila poštena, neomajna in preponosna ter ji je življenje samo v resnici s strahotnim dramatičnim koncem nadelo apoteoza, zmage kljub smrti, apoteoza vredna starogrške tragedije.

Tako je Tone Svetina na straneh svojega najnovejšega romana spet doživel nek čas, ki ga ne smemo pozabiti, z njim je razširil tako prostor kot čas svoje pripovedi, ji dal na zunaj historično, skorajaventično dokumentarnost, vendar pa pri vsem ostal pisatelj, ki je vse svoje junake in protijunake enako doživel, v dramatičnem spopadu pa jih je vodila zgodovina sama. Napisal je dober, napet in berljiv roman, ki ni samo zgodovinski, temveč tudi oseben, družinski, kroniko nekega časa do današnjih dni.

Roman »Med nebom in peklom« je izdal založba Borec iz Ljubljane v opremi Cvete Stepančičeve.

D. Ž.

Dne 19. 6. 1983 se je v Šentvidu pri Stični zbrala množica 8.000 pevcev iz Slovenije in zamejstva. Vsi pevski zbori so se zvrstili v pisani povorki po Šentvidu do prireditvenega prostora na šolskem igrišču. Na čelu te pisane povorke, je bi domači Zenski pevski zbor s transparentom »Iskra Delta«. Na lavnosni tribuni, kjer so bili občinski, republiški in zvezni družbenopolitični delavci je delovanje zborov predstavil Marjan Stare.

Zaključno manifestacijo je otvoril predsednik tabora slovenskih pevskih zborov Marjan Kotar, slavnostni govornik je bil predsednik ZSS Marjan Orožen, spomine na drugo zasedanje AVNOJ pa je obujal Božigar Jakac. Za zaključek manifestacije so združevali pevski zbori, pod vodstvom priznanih dirigentov zapeli več skupnih pesmi.

Franjo Čuček

Izlet na Kranjsko Rinko in Skuto

Planinsko društvo Iskra bo organiziralo v soboto in nedeljo 23. in 24. t.m. izlet na Kranjsko Rinko in Skuto.

Dobili se bomo v soboto, 23. t.m. ob 7,30 na ljubljanski avtobusni postaji in se odpravili z rednim avtobusom na Jezersko. Od tu bomo šli na Ledine, kjer bomo tudi prenočili. V soboto se bomo povzpeli na Babo, v nedeljo pa na Kranjsko Rinko in Skuto.

Hoje bo v soboto 4 ure, v nedeljo pa 8 ur.
Cena izleta 250,00 din. Prijavite se pri Bredi Jančar, tel.: 572-331 interna 310.

REKLAMNA PRODAJA

Vse Iskraše obveščamo, da DO Kibernetika, TOZD „VEGA“ Ljubljana prodaja Avtomatske DIA-projektorje A15-804/A z naslednjimi ugodnostmi:

- 18 % nižja cena
- možnost plačila v petih obrokih
- bez pologa
- organiziranje dostave, v kolikor bo naročeno iz enegakraja večje število izdelkov

Izdelek
Avtom. diaproj.
A15-804/A

Običajna cena

10.821,15 din

Znižana cena

8.873,35 din

Višina obroka

1.774,70 din

Izdelki so prvovrstni in imajo enoletno garancijo.

Vse informacije dobite v DS Komerciala-Prodaja, Ljubljana, pri Tatjani TRŠAN tel.: 213-213, int. 35-29.

Če niste iz Ljubljane predlagamo, da vaš sindikalni poverjenik zbere vaša naročila ter se z nami dogovori za način dostave.

Izkoristite ugodno prilžnost!

„ISKRA“ KIBERNETIKA
DS KOMERCIALA – PRODAJA
Sistemi in regulacije
61000 LJUBLJANA
Trg revolucije 3

SOZD ISKRA IZOBRAŽEVALNI-CENTER, Ljubljana

razpisuje STROKOVNO POSVETOVANJE na temo:

PLANIRANJE V SOZD ISKRA v času od 29. 9. do 30. 9. 1983 (2 dni)

Posvetovanje je namenjeno vsem, ki se v SOZD ISKRA profesionalno ukvarjajo s planiranjem v DO in TOZD.

Posvetovanje naj bi nudilo vpogled v nastajanje planov širših družbeno političnih skupnosti. V tem procesu imajo svoje mesto tako SOZD Iskra kot tudi DO in TOZD iz sestava Iskre. Poiskati in proučiti bo torej potrebno predvsem medsebojne vplive posameznih planov in iz tega vidika določiti tudi nadaljnje smeri razvoja planiranja v SOZD.

VSEBINA:

1. Planiranje okolja

- a) model slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva
- b) plan republike (Resolucija 1984)

2. Informacije o razvoju okolja in možnosti obstoječega informacijskega sistema v SOZD

- a) informacijski sistem SOZD Iskra, njegovo stanje in predvideni razvoj
- b) tržne raziskave

3. Planiranje v SOZD Iskra

- a) plani SOZD
- b) plani DO
- c) plani TOZD

S posvetovanjem bomo pričeli v četrtek 29. 9. 1983 ob 9. v hotelu Transturist v Škofji Loki.

VODJA POSVETOVANJA: Šavli Janko, dipl. ing., SOZD Iskra, DSSS, Ljubljana, Trg revolucije 3

CENA POSVETOVANJA: V ceno posvetovanja 3.500 din so vključeni penzion-ski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD oz. DSSS prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD oz. DSSS.

PRIJAVE: Zainteresirani udeleženci naj takoj pošljejo prijavo na naslov: SOZD Iskra - Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3.

Podrobnejše informacije o posvetovanju dobite v Področju za ekonomiko v DSSS SOZD Iskra, -tel.: (061) 222-225.

Dopisujte v Iskro

Planinski izlet v Tatre (ČSSR)

Od 16. do 20. septembra bomo organizirali izlet v Tatre, na vrhove Risy, Lomnický štít, Gerlachovsky štít.

Ker so to zahtevnejše, tudi plezalne ture (vsak dan od 10—12 ur hoje) naj se prijavijo samo izkušeni in kondicijsko dobro pripravljeni planinci.

Vse informacije dobite pri Bredi Jančar, telefon 572-331, interna 310.

Kališki greben

Planinska sekcija DO Iskra bo v soboto 13. avgusta priredila izlet na Kališki greben, ki je z 2223 m najvišja gora v Krvavski skupini.

Avtobus nas bo ob 6. zjutraj izprenal hotela Creina prepeljal v Zgornjo Kokro, kjer bomo pri cerkvi zastavili zanimivo turo. Mimo kmeta Robleka se bomo povzpeli na planino Dolgo njivo in dalje mimo Jermanovega turna na vrh.

Vračali se bomo po isti poti na Dolgo njivo, kjer bo daljši počitek in nato čez Veliki Zvoh na Krvavec ter z žičnico v dolino, kjer bomo ob 17.

Hoje bo skupaj 6 ur. Cena prevoza bo 50 din. Vodnika M. Šparovec in E. Erzetič priporočata običajno planinsko opremo. Tura bo ravno pravšnja za razgibanje na dopustu otrplih udov.

Prijave in vplačila sprejema Volga Pakj iz tajništva DO ERO, do srede 10. avgusta. Planinski SREČNO!

SOZD ISKRA Izobraževalni center Ljubljana

razpisuje

posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

5. zunanjetrgovinska šola v Iskri

v času od 1. 2. — 26. 4. 1984

Pospešeno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno delavcem, ki jih Iskra usmerja na odgovornejša dela in naloge na področju mednarodnega poslovanja Iskre.

VSEBINA:

Program je sestavljen iz izbranih splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo področje mednarodnega ekonomskega poslovanja organizacije združenega dela. Nova specifična in interdisciplinarna znanja, ki jih terjaja zunanjetrgovinsko poslovanje Iskre in mednarodno okolje izhajajo iz teoretičnih osnov in so močno naravnana na aktualna vprašanja družbeno-ekonomske in poslovne prakse s končnim poudarkom na Iskrini problematiki mednarodnega poslovanja.

POGOJI ZA VPIS:

Za vpis v program strokovnega izpopolnjevanja se lahko prijavi vsak, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je zaposlen v Iskri vsaj 2 leti,
- ima dokončano višjo ali visoko šolo tehnične, ekonomske, pravne ali izjemoma tudi druge smeri,
- obvlada aktivno enega od svetovnih jezikov,
- je star (praviloma) do 35 let,

Kandidati, ki niso oproščeni opravljanja posebnega strokovnega izpita za delo pri zunanjetrgovinskih poslih, morajo ta izpit, ki je eden od pogojev za ZT registracijo, opraviti do pričetka »5. Zunanjetrgovinske šole v Iskri«.

Temeljni seminar za zunanjetrgovinsko poslovanje, oz. za pripravo kandidatov za opravljanje posebnega strokovnega izpita bo od 26. 9. do 8. 10. 1983 v Portorožu.

Izpitni roki v letu 1983 bodo v oktobru in decembru pri izpitni komisiji na Gospodarski zbornici Slovenije.

ORGANIZACIJA:

Skupne oblike andrargoškega dela bodo organizirane celodnevno 6 dni v tednu. Kandidate opozarjamo, da si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev v času šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost. Udeleženci bodo 3 mesece pred pričetkom šolanja prejeli posebej pripravljeno študijsko gradivo, ki ga bodo morali do pričetka izvajanja programa šole preučiti.

V okviru priprav na šolanje bomo organizirali tudi temeljna predavanja o izbranih ekonomskih temah za slušatelje s tehnično predizobrazbo in izbranih elektrotehniških temah za slušatelje z netehniško predizobrazbo.

Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na zahtevnejša in odgovornejša dela in naloge v zunanjetrgovinski dejavnosti Iskre.

NOSILCI PROGRAMA:

Ekonomska fakulteta »Boris Kidriča«, Ljubljana, SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

VODJA PROGRAMA:

mag. Mitja Tavčar, dipl. inž.

STROKOVNI KOORDINATOR PROGRAMA:

dr. Ferdinand Trošt

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 1. 2. 1984 ob 8. v hotelu TRANSTURIST, Škofja Loka. Zaključek programa šolanja predvidevamo 26. 4. 1984 ob 14.

PRIJAVE:

Izpolnjene prijavnice z dokazili o izobrazbi in opisom dosedanjih delovnih izkušenj naj TOZD oziroma DSSS pošljejo najkasneje do 15. 9. 1983 na naslov: SOZD ISKRA, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI.

Posebej prosimo, da upoštevate razpisni rok, ker bomo pričeli s pripravami kandidatov za šolanje že v mesecu septembru 1983 (ZT registracija, dopolnilni tečajji tujih jezikov, temeljna predavanja pred pričetkom ZT šole).

Podrobnejše informacije o vpisnih pogojih, organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite na tel. št.: 061/222-212.